

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ

Η ΑΜΠΕΛΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΕΣΟΣ

ΕΠΙΒΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΕΛΦΟΥ

Φλώρινα, 2024

Δήλωση περί μη λογοκλοπής

Δηλώνω ότι είμαι ο συγγραφέας της παρούσας εργασίας με τίτλο «Η αμπελοκαλλιέργεια και η παραγωγή οίνου στη Δυτική Μακεδονία» που συντάχθηκε στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας και παραδόθηκε το μήνα Μάρτιο του 2024. Η αναφερόμενη εργασία δεν αποτελεί αντιγραφή ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν αναφέρονται σαφώς στη βιβλιογραφία και στο κείμενο ενώ κάθε εξωτερική βοήθεια, αν υπήρξε, αναγνωρίζεται ρητά

Ιωάννης Γκέσος (FG31018)

Μάρτιος 2024

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να απευθύνω τις ευχαριστίες μου στην καθηγήτριά μου κα Αικατερίνη Μέλφου για το χρόνο που διέθεσε προκειμένου να με καθοδηγήσει και να μου παρέχει χρήσιμες συμβουλές και οδηγίες για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας.

Επίσης ευχαριστώ θερμά τους γονείς μου για την οικονομική αλλά πρωτίστως ηθική υποστήριξη που μου προσέφεραν σε όλα τα χρόνια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εδώ και χιλιάδες χρόνια η αμπελοκαλλιέργεια και η οινοπαραγωγή αποτελεί μακρά παράδοση στην Ελλάδα. Το αμπέλι και το κρασί συμβάλουν στο κοινωνικό και πολιτισμικό γίνεσθαι ενός τόπου. Ταυτόχρονα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη και τον τουρισμό μιας περιοχής.

Αντικειμενικός σκοπός της εργασίας είναι να διερευνηθεί η υφιστάμενη κατάσταση στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας εστιάζοντας στην αμπελουργία και την οινοπαραγωγή στην περιοχή έρευνας. Ειδικότερα συλλέγονται δευτερογενή δεδομένα αναφορικά με τις αμπελουργικές εκτάσεις, τις καλλιεργούμενες ποικιλίες, την παραγωγή οίνου, τα οινοποιεία της περιοχής και της αμπελοοινικής ανάπτυξης του κλάδου στη Δυτική Μακεδονία. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην παραγωγή προϊόντων με ονομασία προέλευσης. Επιπλέον η διπλωματική εξετάζει και το επίπεδο της ανάπτυξης των οινοτουριστικών υποδομών στην περιοχή, ενώ δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην Κοινή Αγροτική Πολιτική στον τομέα του οίνου και στις πολιτικές της αμπελουργίας όπως αυτές προβλέπονται.

Τα αποτελέσματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι ο αμπελοοινικός κλάδος στη Δυτική Μακεδονία αποτελείται από ένα μίγμα μικρών οικογενειακών οινοποιείων, ενός συνεταιριστικού οινοποιείου καθώς και μεγαλύτερου μεγέθους επιχειρήσεων. Οι κυρίαρχες ποικιλίες αμπέλου περιλαμβάνουν το Ξινόμαυρο, το Sauvignon Blanc και το Syrah. Σε ότι αφορά την ανάπτυξη του οινοτουρισμού η δευτερογενής έρευνα δείχνει ότι ο κλάδος βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο.

Η παρούσα διπλωματική θα μπορούσε να προσφέρει χρήσιμες κατευθύνσεις σε φορείς του αμπελοοινικού κλάδου για τη χάραξη πολιτικών για την περιφερειακή ανάπτυξη.

Λέξεις κλειδιά

Δυτική Μακεδονία, αμπελοκαλλιέργεια, οινοπαραγωγή, οινοτουρισμός, Κοινή Αγροτική Πολιτική

ABSTRACT

For thousands of years, viticulture and wine production have had a long tradition in Greece. The vine and the wine contribute to the social and cultural development of a place. At the same time they play an important role in the economic development and tourism of a region.

The objective purpose of the work is to investigate the current situation in the region of Western Macedonia focusing on viticulture and wine production in the research area. In particular, secondary data are collected regarding the vineyard lands, the cultivated varieties, the wine production, the wineries of the region and the viticultural development of the sector in Western Macedonia. Particular emphasis is placed on the production of products with designation of origin. In addition, the diploma also examines the level of development of the wine tourism infrastructure in the region, while particular emphasis is placed on the Common Agricultural Policy in the wine sector and the viticulture policies as they are foreseen.

The results of the survey demonstrate that the wine industry in Western Macedonia consists of a mixture of small family wineries, a cooperative winery as well as larger sized enterprises. Dominant grape varieties include Xinomavro, Sauvignon Blanc and Syrah. Regarding the development of wine tourism, the secondary research shows that the sector is at an early stage.

This thesis could provide useful guidance to wine sector actors in formulating policies for regional development.

Keywords

Western Macedonia, viticulture, wine production, wine tourism, Common Agriculture Policy

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	3
Η ΑΜΠΕΛΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.....	3
2.1 Εισαγωγικά στοιχεία.....	3
2.2 Γεωγραφική θέση, έκταση και εδαφοκλιματικές ιδιαιτερότητες της περιοχής	8
2.3 Καλλιεργούμενες ποικιλίες.....	10
2.3.1.Επιτραπέζιες ποικιλίες.....	10
2.3.2 Οινοποιήσιμες ποικιλίες.....	10
2.3.3. Εκτάσεις με τις κυριότερες ποικιλίες αμπέλου στη Δυτική Μακεδονία.	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	16
Η ΟΙΝΟΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.....	16
3.1 Κατηγορίες οίνων.....	16
3.2 Οίνοι ΠΟΠ Δυτικής Μακεδονίας.....	17
3.3 Οίνοι ΠΓΕ Δυτικής Μακεδονίας.....	18
3.3.1 ΠΓΕ Γρεβενών.....	18
3.3.2 ΠΓΕ Καστοριάς.....	18
3.3.3 ΠΓΕ Κοζάνης.....	19
3.3.4 ΠΓΕ Βελβεντού.....	19
3.3.5 ΠΓΕ Σιάτιστας.....	20
3.3.6 ΠΓΕ Φλώρινας.....	21
3.4 Οινοποιητικές μονάδες της Δυτικής Μακεδονίας.....	22
3.4.1 Οινοποιητικές επιχειρήσεις ΠΕ Γρεβενών.....	22
3.4.2 Οινοποιητικές επιχειρήσεις ΠΕ Καστοριάς.....	22

3.4.3 Οινοποιητικές επιχειρήσεις ΠΕ Κοζάνης.....	24
3.4.4 Οινοποιητικές επιχειρήσεις ΠΕ Φλώρινας.....	26
3.5 Ετικέτες κρασιών.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	42
Η ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.....	42
4.1 Η εξέλιξη της αμπελουργίας- οινοποιίας στη Δυτική Μακεδονία.....	42
4.2 Η συμβολή του αμπελοοινικού κλάδου στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.....	44
4.3 Ο οινοτουρισμός στη Δυτική Μακεδονία.....	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	48
ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΟ ΤΟΜΕΑ.....	48
5.1 Κοινή Αγροτική Πολιτική.....	48
5.1.1. Νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023-2027.....	49
5.2 Προγράμματα στήριξης και δράσεις στον αμπελοοινικό τομέα της Νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027.....	52
5.2.1 Αναδιάρθρωση και Μετατροπή Αμπελώνων.....	52
5.2.2 Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία στις αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις οινοπαραγωγής.....	54
5.2.3 Πρώιμη Συγκομιδή.....	56
5.2.4 Ενημέρωση για την υπεύθυνη κατανάλωση οίνων και το ενωσιακό καθεστώς των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων.....	57
5.2.5 Προώθηση οίνων σε Τρίτες Χώρες.....	60
5.2.6 Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία με στόχο την ενίσχυση της βιωσιμότητας της οινοπαραγωγής.....	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	63
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	64

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Καλλιεργούμενη έκταση με αμπέλι ανά Περιφερειακή Ενότητα τα έτη 2012 και 2022.....	7
Πίνακας 2. Σημαντικότερες οινοποιήσιμες ποικιλίες στην ΠΕ Κοζάνης.....	12
Πίνακας 3. Σημαντικότερες οινοποιήσιμες ποικιλίες στην ΠΕ Καστοριάς.....	13
Πίνακας 4. Σημαντικότερες οινοποιήσιμες ποικιλίες στην ΠΕ Γρεβενών.....	13
Πίνακας 5. Σημαντικότερες ποικιλίες αμπέλου στην ΠΕ Φλώρινας.....	14
Πίνακας 6. Η οινοπαραγωγή την περίοδο 2018-2022 σε εκατόλιτρα.....	33
Πίνακας 7. Η οινοπαραγωγή ανά κατηγορία την περίοδο 2018-2022, σε εκατόλιτρα.....	36
Πίνακας 8. Παραγωγή οίνου ΠΟΠ Αμύνταιον στη Δυτ. Μακεδονία σε εκατόλιτρα	37
Πίνακας 9. Παραγωγή οίνων ΠΓΕ σε εκατόλιτρα.....	38
Πίνακας 10. Παραγωγή οίνων ΠΓΕ ανά κατηγορία σε εκατόλιτρα.....	39
Πίνακας 11. Παραγωγή Ποικιλιακών και Επιτραπέζιων οίνων σε εκατόλιτρα.....	40
Πίνακας 12. Η Εξέλιξη ίδρυσης οινοποιητικών μονάδων στην ΠΕ Φλώρινας.....	43
Πίνακας 13. Οι Εξαγωγές των οινοποιείων της ΠΕ Φλώρινας την περίοδο 2012-2015.....	43
Πίνακας 14. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά - Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Αναδιάρθρωσης και Μετατροπής Αμπελώνων.....	54
Πίνακας 15. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά-Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Επενδυτικών σχεδίων σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία στις αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις οινοπαραγωγής.....	55
Πίνακας 16. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά- Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Πρώιμης Συγκομιδής.....	57
Πίνακας 17. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά- Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Ενημέρωση και ενθάρρυνση για την υπεύθυνη	

κατανάλωση οίνου ή την προώθηση συστημάτων ποιότητας που καλύπτουν τις ονομασίες προέλευσης και τις γεωγραφικές ενδείξεις.....	59
Πίνακας 18. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά -Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Ενημέρωση και ενθάρρυνση για την προώθηση οίων σε τρίτες χώρες.....	61
Πίνακας 19. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά - Χρηματοδοτικός πίνακας ενημέρωση και ενθάρρυνση για το πρόγραμμα Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία με στόχο την ενίσχυση της βιωσιμότητας της οινοπαραγωγής.....	62

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1. Οι πρώτες 10 χώρες παγκοσμίως στην παραγωγή σταφυλιών τα έτη 2018-2022.....	5
Διάγραμμα 2. Η οινοπαραγωγή στη Δυτική Μακεδονία για τα έτη 2018-2022 σε εκατόλιτρα.....	34
Διάγραμμα 3. Η οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα της ΠΕ Φλώρινας για τα έτη 2018-2022.....	34
Διάγραμμα 4. Η οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα της ΠΕ Κοζάνης για τα έτη 2018-2022.....	35
Διάγραμμα 5. Η οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα της ΠΕ Καστοριάς για τα έτη 2018-2022.....	35
Διάγραμμα 6. Η οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα της ΠΕ Γρεβενών για τα έτη 2018-2022.....	36
Διάγραμμα 7. Παραγωγή οίνου ανά κατηγορία για την ΠΕ Φλώρινας.....	37
Διάγραμμα 8. Ποσότητα παραγόμενου οίνου ΠΟΠ Αμύνταιον σε εκατόλιτρα ανά έτος.....	38
Διάγραμμα 9. Παραγωγή οίνων ΠΓΕ ανά κατηγορία στη Δυτική Μακεδονία σε εκατόλιτρα.....	40

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1. Η παραγωγή σταφυλιών ανά ήπειρο για τα έτη 2018-2022.....	4
Σχήμα 2. Οι τρεις πρώτες ποικιλίες της ΠΕ Φλώρινας σε στρέμματα.....	15
Σχήμα 3. Παραγωγή οίνου ΠΓΕ τα έτη 2018-2022.....	39
Σχήμα 4. Ποσότητες οίνων ΠΟΠ, ΠΓΕ, Ποικιλιακών – Επιτραπέζιων οίνων για το έτος 2022.....	41
Σχήμα 5. Χρηματοδοτική κατανομή των βασικών τύπων Παρεμβάσεων των Τομεακών Προγραμμάτων του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023-2027...	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η καλλιέργεια της αμπέλου αποτελεί μία από τις παλαιότερες καλλιέργειες παγκοσμίως. Ετησίως παράγονται πολλά εκατομμύρια τόνοι σταφυλιών γεγονός που αποδεικνύει ότι είναι μια από τις σημαντικότερες και μεγαλύτερες καλλιέργειες. Το σταφύλι μπορεί να καταναλωθεί ως φρέσκο φρούτο, να αποξηρανθεί σε σταφίδες ενώ οι μεγαλύτερες ποσότητες σταφυλιών οινοποιούνται. Η παραγωγή του κρασιού τα τελευταία χρόνια συγκεντρώνεται κυρίως σε χώρες όπως η Αυστραλία, η Κίνα και Αμερική. Στην Ευρώπη, η Ιταλία, Γαλλία και Ισπανία αποτελούν τις παραδοσιακές χώρες παραγωγής και εξαγωγής οίνου.

Η Ελλάδα έχει μια μακρά παράδοση στην αμπελοκαλλιέργεια και την οινοπαραγωγή η οποία χάνεται σε βάθος χιλιάδων χρόνων όπως μαρτυρούν πολυάριθμα ευρήματα. Εκτός από την συμβολή του στην οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου, το αμπελοοινικό στοιχείο εν γένει προσδίδει σημαντική αξία στο κοινωνικό και πολιτισμικό γίνεσθαι αυτού. Ενδεικτικά αναφέρονται οι επιδράσεις της αμπελοκαλλιέργειας στο τοπίο, στην πολιτισμική ταυτότητα και στην τουριστική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της αμπελοοινικής δραστηριότητας μιας περιοχής αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για το σχεδιασμό αναπτυξιακών, στρατηγικών και πολιτικών. Η παρούσα διπλωματική φιλοδοξεί να συνεισφέρει σε αυτή την κατεύθυνση εστιάζοντας στην περίπτωση της Δυτικής Μακεδονίας.

Ειδικότερα σκοπός αυτής της εργασίας είναι να παρουσιάσει τη σημασία της αμπελοκαλλιέργειας και της παραγωγής οίνου στη Δυτική Μακεδονία. Συγκεκριμένα παρατίθενται στοιχεία σχετικά με τις εκτάσεις των αμπελώνων και τις καλλιεργούμενες ποικιλίες. Δίνονται στοιχεία σε ότι αφορά τους παραγόμενους οίνους, τις ποσότητες τους, τις κατηγορίες αυτών όπως ΠΟΠ, ΠΓΕ, Ποικιλιακοί και Επιτραπέζιοι οίνοι, Ερυθροί και Λευκοί. Τέλος γίνεται αναφορά στις οινοποιητικές μονάδες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή μελέτης με παρουσίαση αυτών με τις μεγαλύτερες παραγωγές οίνου.

Συγκεκριμένα το δεύτερο κεφάλαιο αρχικά αναφέρει στοιχεία που αφορούν την αμπελοκαλλιέργεια στον παγκόσμιο ιστό, αναφέρονται στοιχεία για χώρες εκτός και εντός της Ευρώπης. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας, η αμπελουργική έκταση, η ποικιλιακή σύνθεση του αμπελώνα καθώς αναλύεται και η συμβολή της καλλιέργειας στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Το τρίτο κεφάλαιο καταγράφει την παραγωγή οίνου και αναλύει τις ποσότητες και τα είδη των οίνων που παράχθηκαν κατά την πενταετία 2018-2022, και παρουσιάζονται συνοπτικά τα οινοποιεία που δραστηριοποιούνται στις τέσσερις περιφερειακές ενότητες. Το τέταρτο κεφάλαιο κάνει αναφορά στη Νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική και στο στρατηγικό σχέδιο της Ελλάδας που αφορά τον οίνο. Το πέμπτο κεφάλαιο συνοψίζει και καταγράφει τα συμπεράσματα της πτυχιακής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΑΜΠΕΛΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

2.1 Εισαγωγικά στοιχεία

Οι παλαιοντολόγοι ισχυρίζονται ότι η ιστορία της αμπέλου ξεπερνά κατά πολύ την ιστορία του ανθρώπου, και μάλιστα την τοποθετούν πριν από ένα εκατομμύριο χρόνια. Κάποιες απόψεις στηρίζουν ότι εμφανίστηκε αρχικά στη Δυτική Ασία ενώ κάποιες άλλες υποστηρίζουν ότι πρωτοεμφανίστηκε σε πολικές περιοχές αλλά με την πάροδο των χρόνων περιορίστηκε σε θερμότερες περιοχές όπως την Μεσοποταμία και τον Καύκασο. (Δαμηλάκος, 1988)

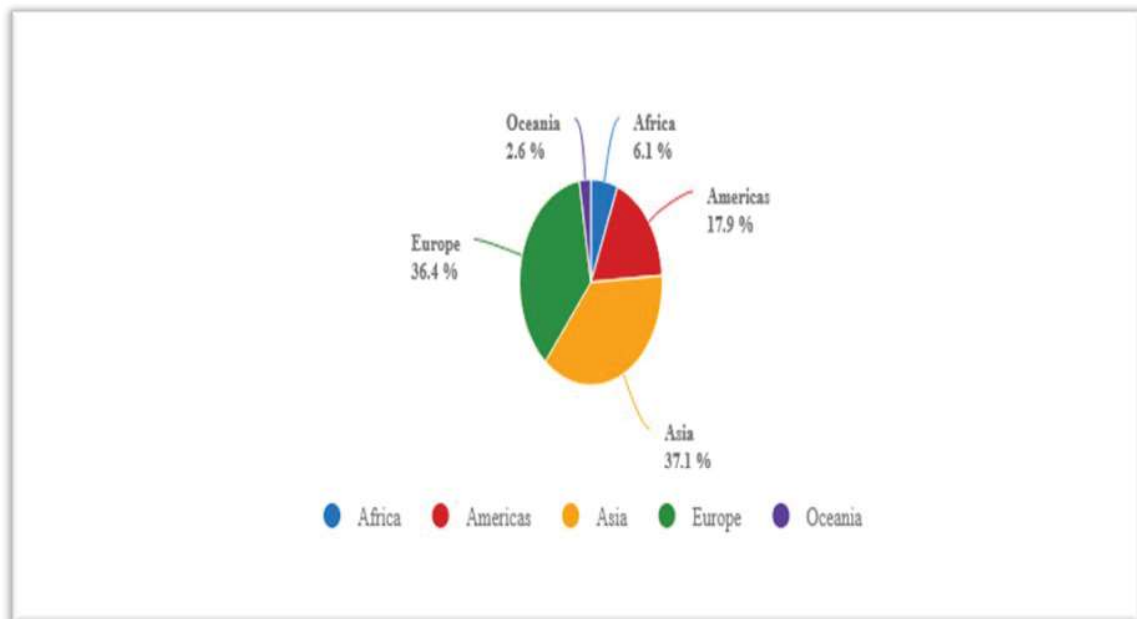
Ωστόσο υπάρχουν απόψεις που στηρίζουν ότι η ιστορία της αμπελοργιάς ξεκινάει από την Ανατολή το 5000 π.Χ. ενώ στην Ελλάδα το 4000 π.Χ. Την ύπαρξη βασιλικών αμπελώνων φανερώνουν αρχαιολογικά ευρήματα από την Αίγυπτο. (Τσακίρης, 2010)

Στον ελλαδικό χώρο βρέθηκαν δείγματα αμπελοκαλλιέργειας αρχικά στην Ανατολική Μακεδονία, ευρήματα που ανάγονται στα τέλη της προϊστορικής περιόδου. Ο Όμηρος κάνει αναφορά στο αμπέλι και στο κρασί ενώ στη συνέχεια οι Έλληνες και οι Φοίνικες μετέφεραν την καλλιέργεια στην Ιταλία και η Σικελία γίνεται κέντρο παραγωγής σταφυλιών. Τα ρωμαϊκά χρόνια το αμπέλι εξαπλώνεται και φτάνει στη Βρετανία ενώ αργότερα οι Άραβες προωθούν την καλλιέργεια στην Ισπανία και την Πορτογαλία. Μέχρι το 17^ο αιώνα η καλλιέργεια της αμπέλου γίνεται γνωστή σε όλη την Ευρώπη. (wikipedia.org, 2024)

Σήμερα η καλλιέργεια της αμπέλου είναι πολύ διαδεδομένη, αποτελεί μια από τις σημαντικότερες και πιο δυναμικές καλλιέργειες στον κόσμο. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνούς Οργανισμού Αμπέλου και Οίνου (International Organisation of vine and wine) για το έτος 2022 η συνολική έκταση με την καλλιέργεια της αμπέλου παγκοσμίως ανέρχεται στα 7.254.512 εκτάρια. (oiv.int, 2024).

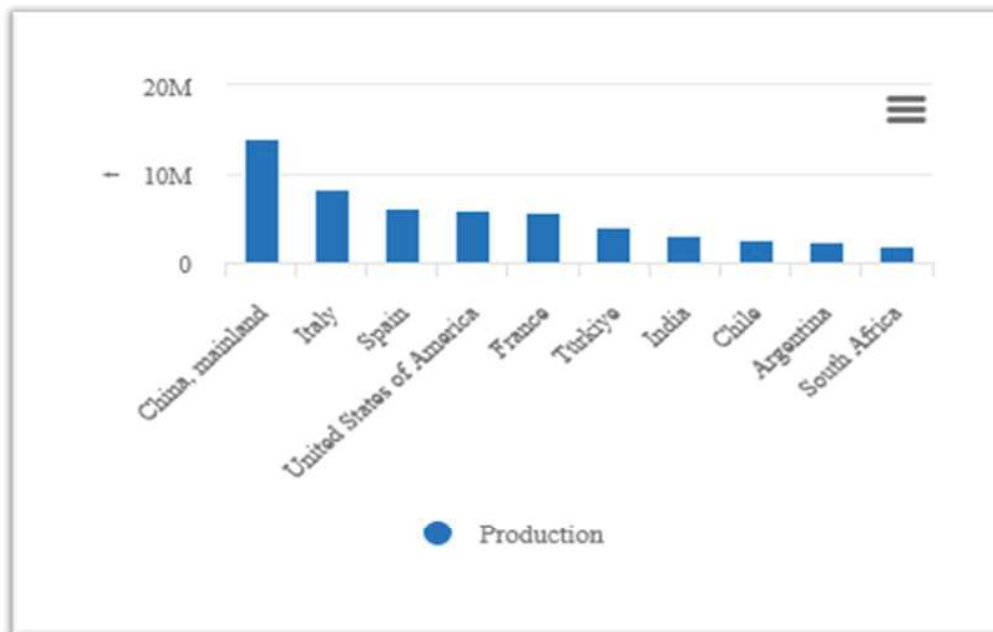
Η παγκόσμια αγορά σχετικά με την παραγωγή κρασιού τα τελευταία χρόνια έχει αλλάξει. Ειδικότερα σημειώθηκε σημαντική άνοδος στις χώρες του Νέου Κόσμου (Bravo-Ureta, et al., 2020). Ενώ, οι παραδοσιακές χώρες εξαγωγής κρασιού

όπως η Γαλλία, η Ισπανία και η Ιταλία άρχισαν να χάνουν μερίδιο αγοράς (Moreira, et al., 2011). Σε αύξηση των στρεμμάτων παραγωγής έχουν προχωρήσει και η Αυστραλία, η Κίνα και η Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Bravo-Ureta, et al., 2020). Το μερίδιο αγοράς παραγωγής κρασιού γίνεται ανταγωνιστικότερο και η αποκλειστικότητα του δεν καταλαμβάνετε πια από τις χώρες της Νότιας Ευρώπης (Santos, et al., 2021).

Σχήμα 1. Η παραγωγή σταφυλιών ανά ήπειρο για τα έτη 2018-2022. Πηγή: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Στο παραπάνω σχήμα αποτυπώνεται το μερίδιο παραγωγής σταφυλιών ανά ήπειρο τα έτη 2018-2022, οι δύο πρώτες είναι η Ασία με ποσοστό 37,1% και η Ευρώπη με ποσοστό 36,4%, τελευταία η Ωκεανία με ποσοστό μόλις 2.6%.

Διάγραμμα 1. Οι πρώτες 10 χώρες παγκοσμίως στην παραγωγή σταφυλιών τα έτη 2018-2022. Πηγή: www.fao.org, 2024

Στο παραπάνω διάγραμμα 1 παρουσιάζονται οι πρώτες 10 χώρες παγκοσμίως στην αμπελοκαλλιέργεια τα έτη 2018-2022. Τις τρεις πρώτες θέσεις καταλαμβάνει η Κίνα, η Ιταλία και η Ισπανία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και η Γαλλία κατέχουν την τέταρτη και πέμπτη θέση αντίστοιχα.

Στην Κίνα η αμπελουργία έχει γίνει σημαντική καλλιέργεια στον αγροτικό κλάδο. Όπως φαίνεται από τα στατιστικά στοιχεία της χώρας που παρουσιάζονται η συνολική έκταση καλλιέργειας σταφυλιών σε ανοιχτά αγροκτήματα υπερβαίνουν τα 500.000 εκτάρια και αντιστοιχούν σε ποσοστό 80% της συνολικής αμπελοκαλλιέργειας (Tian, et al., 2016). Η πώληση επιτραπέζιων σταφυλιών είναι σημαντική για την οικονομία της χώρας διότι καθιστά απαραίτητη την ολοένα και περισσότερη χρήση των εργατών γης στην παραγωγή, μεταφορά και εμπορία της συγκεκριμένης καλλιέργειας (Jiao, et al., n.d.).

Στην Ευρώπη έχει ήδη αναγνωριστεί η σημασία της αμπελοκαλλιέργειας. Συγκεκριμένα, η Ιταλία σαν χώρα οινοπαραγωγής καταλαμβάνει μια από τις πρώτες θέσεις στους δέκα μεγαλύτερους παραγωγούς παγκοσμίως. Είναι η καλλιέργεια που αποτελεί μια κερδοφόρα παραγωγή σε σύγκριση με άλλες γεωργικές δραστηριότητες (Urso, et al., 2017). Το 2021 ηγετικές θέσεις στην

αμπελοκαλλιέργεια κατείχαν εκτός από την Ιταλία, η Ισπανία και η Γαλλία. Η Ελλάδα ήταν έκτη στη σειρά με 740 περίπου τόνους παραγωγής.(Sapardani, et al., 2023)

Κάθε χρόνο παγκοσμίως παράγονται 67,5 εκατομμύρια τόνοι σταφυλιού γεγονός που παρουσιάζει ότι το σταφύλι είναι μια από τις μεγαλύτερες καλλιέργειες. (Khoshroo, et al., 2013),

Οι δύο πρώτες ποικιλίες παραγωγής σταφυλιού παγκοσμίως είναι η Cabernet Sauvignon με 840.000 στρέμματα και η Merlot με 657.300 στρέμματα. (Khan, et al., n,d)

Οι εκτάσεις με αμπελώνες στην Ελλάδα το έτος 2020 ήταν 1.029.349 στρέμματα σύμφωνα με την Ελληνική στατιστική υπηρεσία. ([statistics.gr](https://www.statistics.gr), 2024). Σήμερα σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ οι αμπελώνες ανέρχονται στα 646.279 στρέμματα.

Ειδικότερα για τη Δυτική Μακεδονία η καλλιέργεια της αμπέλου αρχίζει να καταγράφεται από την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Οι ζώνες της περιοχής που διατηρούν ζωντανή την παράδοση της αμπελοκαλλιέργειας είναι αυτές της Σιάτιστας, των Σερβίων και του Αμυνταίου.

Με δεδομένη τη χρήση των παραγωγικών εδαφών σε καλλιέργειες όπως ο αραβόσιτος, τα καπνά, τα σιτηρά, τα αμπέλια ήταν φυτεμένα σε άγονα εδάφη και στις πλαγιές των βουνών και των λόφων της περιοχής. Λόγω της γεωγραφικής απομόνωσης, των εδαφοκλιματικών ιδιαιτεροτήτων καθώς και της διαφορετικής παραγωγικής κατεύθυνσης των ποικιλιών, στην περιοχή καταγράφεται μεγάλη ποικιλομορφία στις ποικιλίες της αμπέλου. (Μερκουρόπουλος Γ., Μπατιάνης Ε., Αργυρίου Α., 2013)

Στον πίνακα 1 δίνονται οι εκτάσεις σε στρέμματα με αμπέλι για τις περιφερειακές ενότητες της Δυτικής Μακεδονίας για τα έτη 2012 και 2022.

Πίνακας 1. Καλλιεργούμενη έκταση με αμπέλι ανά Περιφερειακή Ενότητα τα έτη 2012 και 2022.

Περιφερειακή Ενότητα	2012	2022
Γρεβενών	2.548	1.695
Καστοριάς	2.146	2.178
Κοζάνης	12.458	10.251
Φλώρινας	9.587	11.752
Σύνολο	26.739	25.876

Πηγή: Στατιστική υπηρεσία και Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Στον πίνακα φαίνεται η αμπελουργική έκταση των περιφερειακών ενοτήτων της Δυτ. Μακεδονίας τα έτη 2012 και 2022. Διαπιστώνεται ότι η περιφερειακή ενότητα Καστοριάς δεν παρουσιάζει σημαντική αλλαγή και η περιφερειακή ενότητα Γρεβενών έχει μια μικρή μείωση. Αντίθετα σημαντικές διαφορές εμφανίζουν οι περιφερειακές ενότητες Κοζάνης και Φλώρινας. Η πρώτη μείωσε την αμπελουργική έκταση κατά 2.207 στρέμματα και η δεύτερη αύξησε τον αμπελώνα της κατά 2.165 στρέμματα. Σήμερα διαπιστώνεται ότι η μεγαλύτερη αμπελουργική έκταση βρίσκεται στην ΠΕ Φλώρινας η οποία αποτελεί το 45% της συνολικής έκτασης της Δυτικής Μακεδονίας. Ακολουθεί η ΠΕ Κοζάνης με ποσοστό 40% ενώ οι εκτάσεις των ΠΕ Καστοριάς και Γρεβενών αποτελούν μόλις το 15% της συνολικής αμπελουργικής έκτασης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας Ελλάδος οι αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις της Δυτικής Μακεδονίας για τα έτη 2013 και 2016 ήταν αντίστοιχα 4.424 και 4,304.

Το έτος 2020 ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων είναι 193.000 περίπου και από αυτές οι 8.000 περίπου ανήκουν στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (Sapardani, et al., 2023).

2.2 Γεωγραφική θέση, έκταση και εδαφοκλιματικές ιδιαιτερότητες της περιοχής

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας περιλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της Ελλάδας και καταλαμβάνει έκταση 9.451 τ.χλμ, συνορεύει δυτικά με την Ήπειρο, ανατολικά με την Κεντρική Μακεδονία, βόρεια με τη Βόρεια Μακεδονία και νότια με τη Θεσσαλία. Η περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας αποτελείται από τις Περιφερειακές Ενότητες Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης και Φλώρινας. Η διευθέτηση των νοτιοανατολικών ορίων της περιοχής οφείλεται κατά κύριο λόγο στο συγκρότημα της Πίνδου. Με κατεύθυνση, επίσης, προς τα νοτιοανατολικά το ορεινό συγκρότημα Βαρνούντα με τα όρη Βέρνο, Άσκιο και Βούρινος, διατρέχει το μέσο της περιφέρειας. Στα δυτικά της, τα όρη Γράμμος, Σμόλικας και Τύμφη την χωρίζουν από την Ήπειρο, ενώ τα όρη του Βόρα και του Βέρμιου την χωρίζουν από την Κεντρική Μακεδονία. Επίσης, τα νότια όρια μεταξύ αυτής και της Θεσσαλίας καθορίζονται από τα Χάσια και τα Πιέρια όρη, που χωρίζουν τις δύο περιφέρειες με νοτιοδυτική κατεύθυνση.

Η περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας χαρακτηρίζεται από τις εκτεταμένες ορεινές εκτάσεις της, με τα περισσότερα βουνά της να έχουν υψόμετρο πάνω από 2.000 μέτρα, ενώ είναι η μοναδική περιφέρεια της Ελλάδας που δεν βρέχεται από θάλασσα. Τον ορεινό της πλούτο διασχίζουν τα ψηλά λεκανοπέδια που διατρέχουν τα ορεινά συγκροτήματα. Μεταξύ αυτών, στα δυτικά δεσπόζει η λεκάνη της Βρυγηίδας (ή Πρεσπών), με τις λίμνες των Πρεσπών, νοτιότερα βρίσκεται η λεκάνη της Ορεστίδας και η λίμνη Καστοριάς, και η λεκάνη Άνω Αλιάκμονα, με τη τεχνητή λίμνη του Ιλαρίωνα. Βόρεια της Δυτικής Μακεδονίας υπάρχει η λεκάνη της Πελαγονίας ή του Μοναστηρίου, με το μεγαλύτερο μέρος της να ανήκει στη ομώνυμη επαρχία της Βόρειας Μακεδονίας. Επιπλέον, στη περιφέρεια ανήκει η λεκάνη Εορδαίας ή Πτολεμαΐδας, με τις λίμνες Βεγορίτιδα και Χειμαδίτιδα και το λεκανοπέδιο Κοζάνης ή Ελιμείας με τη τεχνητή λίμνη Πολυφύτου. Από την άλλη, ο Αλιάκμονας με τους παραποτάμους του είναι ο κύριος ποταμός που παρεμβάλλεται μεταξύ των ορεινών συγκροτημάτων, η διαδρομή του οποίου είναι κατεργασία χιλιάδων χρόνων ανοίγοντας διόδους προς το Αιγαίο Πέλαγος. Κατά μήκος του ποταμού υπάρχουν στενά φαράγγια ενώ μεταξύ των βουνών υπάρχουν στενές διαβάσεις που διευκολύνουν τη

συγκοινωνία.

Χαρακτηριστικό της Δυτικής Μακεδονίας είναι και το μοναδικό κλίμα που δε συναντάται σε άλλα σημεία της Ελλάδας, λόγω του υψομέτρου των βουνών και της μορφολογίας του εδάφους της. Πρόκειται για περιοχή εύκρατου κλίματος, με βαρύ χειμώνα και ήπια καλοκαίρια, που αντιτίθεται στο μεσογειακό κλίμα των παραθαλάσσιων περιοχών της χώρας. Η περιοχή χαρακτηρίζεται επίσης, από υψηλές βροχοπτώσεις, χιονοπτώσεις, χαλαζοπτώσεις, παγετούς, ξηρές περιόδους και τοπικούς ανέμους. Στις περιοχές Πρεσπών και λιμνών Αμυνταίου το κλίμα θεωρείται ηπειρωτικό με κλίση προς μεσευρωπαϊκό, δηλαδή χαρακτηρίζεται από μεγάλο βροχομετρικό ύψος και ισοκατανομή στη διάρκεια του έτους. Το κλίμα στη περιοχή της Καστοριάς χαρακτηρίζεται ηπειρωτικό-μεσογειακό λόγω της εναλλαγής μιας θερμής-ξηρής περιόδου με μια ψυχρή-υγρή. Το ηπειρωτικό κλίμα συναντάται και στις τεχνητές λίμνες Πολυφύτου-Ιλαρίωνα, όπου παρατηρούνται φαινόμενα όπως το μεγάλο ετήσιο θερμοκρασιακό εύρος με χαμηλές θερμοκρασίες το χειμώνα και υψηλές το καλοκαίρι, συχνοί παγετοί, ομοιόμορφη κατανομή της βροχής και συχνό χιόνι. (wikipedia.org, 2023)

Αν και τα παραπάνω αποτελούν κάποια βασικά χαρακτηριστικά, υπάρχει ένα μεγάλο εύρος μικροκλιμάτων στα αμπελοτόπια που κυμαίνεται από ψυχρό ηπειρωτικό με σχετικά δροσερά καλοκαίρια στις ορεινές περιοχές (Οροπέδιο Φλώρινας και Αμυνταίου, Άνω Βόιο Κοζάνης) έως παραθαλάσσιο μεσογειακό με ήπιους χειμώνες και ζεστό καλοκαίρι (παραλίμνια περιοχή της τεχνητής λίμνης Πολυφύτου). Η ύπαρξη πολλών επιφανειακών υδάτων συμβάλλει στη ρύθμιση του κλίματος σε περιπτώσεις ακραίων θερμοκρασιών. Αντιπροσωπευτικό είναι το παράδειγμα της τεχνητής λίμνης Πολυφύτου, η οποία προκάλεσε αύξηση της θερμοκρασίας κατά 1°C και αντίστοιχη μείωση το καλοκαίρι. Χαρακτηριστικό της περιφέρειας είναι οι ξηροί άνεμοι οι οποίοι συμβάλλουν στη δημιουργία υγιεινού και ξηρού κλίματος, που μειώνει τον κίνδυνο εμφάνισης ασθενειών και περιορίζει τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Σχετικά με το εύρος θερμοκρασιών, η μέση θερμοκρασία είναι 12-14°C, ενώ το καλοκαίρι κυμαίνεται μεταξύ 22-30°C. Το

χειμώνα, ωστόσο, μπορεί να φτάσει και υπό του μηδενός (pdm.gov.gr, 2023).

2.3 Καλλιεργούμενες ποικιλίες

Σε γηγενείς και διεθνείς ποικιλίες διακρίνονται οι καλλιεργήσιμες ποικιλίες της αμπέλου. Στην Ελλάδα υπάρχουν πλήθος εκπληκτικών γηγενών ποικιλιών, οι οποίες αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες για την μοναδικότητα των ελληνικών κρασιών. Από τις ελληνικές ποικιλίες παράγονται εξαιρετικής ποιότητας κρασιά για τους οινόφιλους ενώ καθιστούν τον ελληνικό αμπελώνα σε έναν από τους πλουσιότερους του κόσμου (winesofgreece.org, 2023).

Από την δεκαετία του 70', αρχίζουν και στην Ελλάδα να καλλιεργούνται πολλές διεθνείς ποικιλίες αμπέλου, όπου αυτές είτε μόνες τους είτε σε χαρμάνια με τις γηγενείς ποικιλίες δίνουν εξαιρετικής ποιότητας κρασιά. Τόσο το ανθρώπινο δυναμικό με τις τεχνικές του, όσο και τα ιδιαίτερα εδαφοκλιματικά στοιχεία της περιοχής προσφέρουν ξεχωριστό χαρακτήρα στις ευπροσάρμοστες διεθνείς ποικιλίες (Ρούφας Κ, 2017).

2.3.1.Επιτραπέζιες ποικιλίες

Στη Δυτική Μακεδονία δεν καλλιεργούνται σημαντικές εκτάσεις με επιτραπέζιες ποικιλίες αμπέλου. Τα στρέμματα αμπέλου για επιτραπέζια χρήση είναι ελάχιστα και περιορίζονται παρά μόνο για οικογενειακή κατανάλωση και όχι για εμπορία.

2.3.2 Οινοποιήσιμες ποικιλίες

Σύμφωνα με την ΥΑ 2919/95506/13-09-2017 «Ταξινόμηση οινοποιήσιμων ποικιλιών αμπέλου και ποικιλιών σταφιδοποιΐας» οι σημαντικότερες ποικιλίες που μπορούν να καλλιεργηθούν στο Γεωγραφικό διαμέρισμα της Μακεδονίας, το οποίο περιλαμβάνει τις Περιφερειακές ενότητες Γρεβενών, Δράμας, Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Καβάλας, Καστοριάς, Κιλκίς, Κοζάνης, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών, Χαλκιδικής και Φλώρινας, διακρινόμενες σε δύο κατηγορίες είναι οι εξής:

A) Συνιστώμενες ποικιλίες

Συνιστώμενες: Αθήρι Β, Ασύρτικο Β, Λημιό Ν, Λημιώνα Ν, Μαλαγουζιά Β,

Μοσχόμαυρο Ν, Νεγκόσκα Ν, Ξινόμαυρο Ν (Ξινόκαλτσο, Ποπόλκα, Μαύρο Ναούσης μόνο στην οριοθετημένη ζώνη ΠΟΠ Νάουσα), Ροδίτης Rs (Αλεπού), Cabernet Franc Ν, Cabernet Sauvignon Ν, Chardonnay Β, Gewurztraminer Rs, Grenache Rouge Ν, Merlot Ν, Riesling Β, Sauvignon Blanc Β, Semillon Β, SyrahΝ.

Β) Επιτρεπόμενες ποικιλίες

Επιτρεπόμενες: Αγιωργίτικο Ν, Αγούμαστος Β, Ασπρούδα Σερρών Β, Βιδιανό Β, Βοϊδομάτης Ν, Ζουμιάτικο Β, Κοϊνιάρικο Ν, Κορίθι Ν, Κυδωνίτσα Β, Κουκούλι Β, Λιάτικο Ν, Μαυροδάφνη Ν, ΜαυροτράγανοΝ, Μαυρούδια Ν, Μοσχάτο Άσπρο Β, Μπατίκι Β, Παμίδι Ν, Πρικνάδι Β, Ρομπόλα Β, Σαββατιανό Β (Δουμπραίνα άσπρη, Κουντούρα άσπρη, Περαχωρίτικο, Σακέικο), Σέφκα Ν, Σταυρωτό Ν (Αμπελακιώτικο μαύρο), Φωκιανό Ν, Χονδρόμαυρο Ν, Aglianico Ν, Barbera Ν, Cinsaut Ν, Cot (Malbec) Ν, Malvasia di Candia Aromatica Β, Montepulciano Ν, Mourvedre Ν, Nebbiolo Ν, Negro Amaro Ν, Petit Verdot Ν, Pinot Noir Ν, Refosco Ν, Sangiovese Ν, Sylvaner Β, Tannat Ν, Tempranillo Ν, Ίouriga Nacional Ν, Verdicchio Bianco Β, Viognier Β, Ugni Blanc Β (Trebiano).

Η ποικιλία Μοσχάτο Αμβούργου Ν είναι επιτρεπόμενη στις Περιφερειακές Ενότητες Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κοζάνης, Σερρών και Χαλκιδικής.

Η ποικιλία Ροζακί Β (Κέρινο) είναι επιτρεπόμενη στις Περιφερειακές Ενότητες Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής και Καβάλας.

Η ποικιλία Όψιμο Εδέσσης Β (Αμάσσι, Καρατζόβας, Φούστανη) είναι επιτρεπόμενη στην Περιφερειακή Ενότητα Πέλλας.

Η ποικιλία Μοσχάτο Αλεξανδρείας Β είναι επιτρεπόμενη στις Περιφερειακές Ενότητες Δράμας, Θεσσαλονίκης, Καβάλας, Χαλκιδικής και Σερρών.

Η ποικιλία Τσάπουρνο Ν είναι επιτρεπόμενη μόνο για τους αμπελώνες που ήδη υπάρχουν στην Περιφερειακή Ενότητα Κιλκίς και δεν επιτρέπεται η επέκτασή της, λόγω χαμηλής ποιοτικής απόδοσης. (ΦΕΚ 3276 /Β/18-09-2017)

2.3.3. Εκτάσεις με τις κυριότερες ποικιλίες αμπέλου στη Δυτική Μακεδονία

Στους πίνακες 2,3,4 και 5, καταγράφονται οι σημαντικότερες ερυθρές και λευκές οινοποιήσιμες ποικιλίες στις ΠΕ Κοζάνης, Καστοριάς, Γρεβενών και Φλώρινας.

Πίνακας 2. Σημαντικότερες οινοποιήσιμες ποικιλίες στην ΠΕ Κοζάνης

Ποικιλία	Στρέμματα
Ερυθρές ποικιλίες	
Ξινόμαυρο	5.816,0
Μοσχόμαυρο	868,5
Cabernet Sauvignon	726,7
Σέφκα	356,8
Merlot	288,2
Cinsaut	239,5
Μοσχάτο Αμβούργου	127,1
Syrah	97,1
Χονδρόμαυρο	68,0
Cabernet Franc	57,7
Pinot Noir	19,9
Λημνιό	17,6
Λευκές Ποικιλίες	
Ροδίτης	209,8
Chardonnay	148,4
Gewürztraminer	81,5
Ασύρτικο	49,6
Μαλαγουζιά	46,9
Sauvignon Blanc	12,5
Riesling	12,0
Άλλες	599,9
Σύνολο	9.843,7

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Οι σημαντικότερες οινοποιήσιμες ποικιλίες στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης περιγράφονται στον παραπάνω πίνακα. Οι τρεις πρώτες ποικιλίες που κυριαρχούν στην ΠΕ Κοζάνης ανήκουν στην κατηγορία των ερυθρών και συγκεκριμένα στην ποικιλία του Ξινόμαυρου, του Μοσχόμαυρου και το Cabernet Sauvignon καταλαμβάνοντας ποσοστό 59,08%, 8,82% και 7,38% αντίστοιχα.

Πίνακας 3. Σημαντικότερες οινοποιήσιμες ποικιλίες στην ΠΕ Καστοριάς

Ποικιλία	Στρέμματα
Ερυθρές ποικιλίες	
Merlot	239,2
Cabernet Sauvignon	228,7
Σέφκα	226,0
Cinsaut	199,2
Ξινόμαυρο	133,2
Syrah	69,8
Cabernet Franc	27,6
Λευκές Ποικιλίες	
Sauvignon Blanc	55,2
Chardonnay	13,8
Ροδίτης	11,8
Riesling	10,1
Μαλαγουζιά	9,7
Ασύρτικο	6,4
Άλλες	267,0
Σύνολο	1.497,7

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Οι τρεις πρώτες οινοποιήσιμες ποικιλίες που κυριαρχούν στην Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς αποτελούν η Merlot, η Cabernet Sauvignon και η Σέφκα σε ποσοστό 15,97%, 15,27% και 15,08% αντίστοιχα.

Πίνακας 4. Σημαντικότερες οινοποιήσιμες ποικιλίες στην ΠΕ Γρεβενών

Ποικιλία	Στρέμματα
Ερυθρές ποικιλίες	
Cabernet Sauvignon	443,4
Ξινόμαυρο	408,6
Merlot	77,8
Μοσχόμαυρο	77,6
Syrah	72,1
Cinsaut	16,9

Λευκές Ποικιλίες	
Gewürztraminer	48,3
Riesling	35,3
Sauvignon Blanc	26,6
Chardonnay	8,2
Μαλαγουζιά	9,6
Ασύρτικο	4,3
Άλλες	465,9
Σύνολο	1.694,6

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Οι σημαντικότερες οινοποιήσιμες ποικιλίες στην Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών είναι το Cabernet Sauvignon, το Ξινόμαυρο και το Merlot. Στο σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών οι τρεις πρώτες ποικιλίες σημειώνουν 26,17%, 24,11% και 4,59% αντίστοιχα.

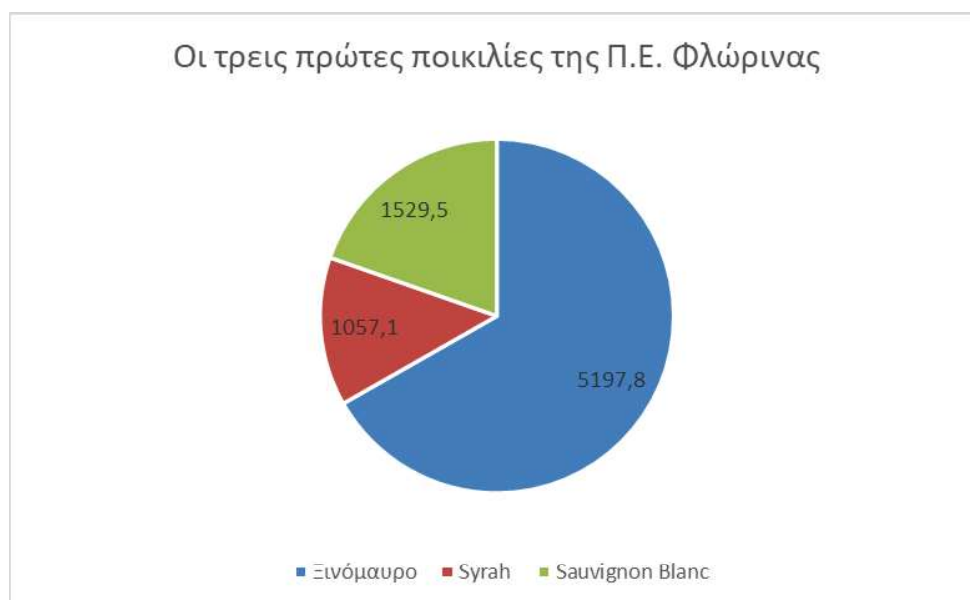
Πίνακας 5. Σημαντικότερες ποικιλίες αμπέλου στην ΠΕ Φλώρινας

Ποικιλία	Στρέμματα
Ερυθρές ποικιλίες	
Ξινόμαυρο	5.197,8
Syrah	1.057,1
Merlot	613,8
Cabernet Sauvignon	188,2
Pinot Noir	82,1
Tannat	65,4
Montepulciano	46,7
Cabernet Franc	9,4
Λευκές Ποικιλίες	
Sauvignon Blanc	1.529,5
Chardonnay	546,8
Ροδίτης	520,8
Μαλαγουζιά	473,2
Ασύρτικο	403,6
Gewürztraminer	268,8
Malvasia Aromatica	127,6
Viognier	78,2
Riesling	39,0

Άλλες	501,6
Σύνολο	11.749,6

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Στην Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας οι τρεις σημαντικότερες ποικιλίες αμπέλου αποτελούν το Ξινόμαυρο, το Sauvignon Blanc και το Syrah. Το Ξινόμαυρο είναι που κυριαρχεί με ποσοστό 44,24% και έπονται οι άλλες δύο ποικιλίες με ποσοστό 13,01% και 9% αντίστοιχα όπως φαίνεται στο σχήμα 2.

Σχήμα 2. Οι τρεις πρώτες ποικιλίες της ΠΕ Φλώρινας σε στρέμματα. Πηγή: ΥΠΑΑΤ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΟΙΝΟΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Τα κρασιά διακρίνονται σε κατηγορίες οίνων οι οποίες βασίζονται στη λογική του τόπου καταγωγής του κρασιού. Αυτό το σύστημα υιοθετήθηκε σε πολλές χώρες οι οποίες διαμόρφωσαν την δική τους οινική νομοθεσία. Πρόκειται για μια πρακτική την οποία υιοθέτησε και εξέλιξε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Από το 1971 η ελληνική νομοθεσία εξελίσσεται και διευρύνεται συνεχώς ενώ από το 1981 με την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΕ κινείται στο κανονιστικό πλαίσιο που θεσπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ρούφας Κ, 2017).

3.1 Κατηγορίες οίνων

Με το βασικό κανονισμό 479 του 2008 και τον κανονισμό εφαρμογής 607 του 2009 – μεταξύ άλλων – η Ε.Ε. αποφάσισε να εντάξει και τους οίνους στο πλαίσιο που ισχύει για όλα τα άλλα αγροτικά προϊόντα, καθιερώνοντας τις ακόλουθες κατηγορίες οίνων:

- Οίνοι ΠΟΠ: Τα «προϊόντα ΠΟΠ» είναι αυτά με «Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης». Σε αυτή την κατηγορία οίνων εντάσσονται οι ελληνικοί οίνοι με Ονομασία Προέλευσης (VQPRD), δηλαδή οι οίνοι ΟΠΑΠ και οι οίνοι ΟΠΕ (οίνοι ΠΟΠ της Ελλάδας).
- Οίνοι ΠΓΕ: Τα προϊόντα ΠΓΕ είναι αυτά με «Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη». Σε αυτή την κατηγορία οίνων εντάσσονται όλοι οι Τοπικοί Οίνοι και όσοι από τους οίνους με «Ονομασία κατά Παράδοση» έχουν ταυτοχρόνως και θεσπισμένη γεωγραφική ένδειξη, δηλαδή η Βερντέα και 15 ρετσίνες (οίνοι ΠΓΕ της Ελλάδας).
- Ποικιλιακοί οίνοι: Οι ποικιλιακοί οίνοι είναι μια νέα κατηγορία οίνων, στην οποία θα εντάσσονται όσοι επιτραπέζιοι οίνοι πληρούν τις προϋποθέσεις και τους ελέγχους που ορίζονται στο άρθρο 63 του Κανονισμού 607/2009. Οι οίνοι αυτοί αποκτούν το δικαίωμα αναγραφής της χρονιάς εσοδείας και της ποικιλιακής τους

σύνθεσης (αλλά όχι της γεωγραφικής τους ένδειξης), σε αντίθεση με τους απλούς επιτραπέζιους οίνους.

- Ελληνικοί οίνοι: Οι «απλοί» Ελληνικοί οίνοι είναι μια κατηγορία οίνων όπου εντάσσονται όλα τα κρασιά που δεν ανήκουν φυσικά στις κατηγορίες ΠΟΠ και ΠΓΕ, αλλά ούτε και στην κατηγορία των ποικιλιακών οίνων. Οι Ελληνικοί οίνοι εξακολουθούν να μην έχουν το δικαίωμα αναγραφής ούτε της χρονιάς εσοδείας, ούτε των ποικιλιών που συμμετέχουν στη σύνθεσή τους. (winesofgreece.org, 2023)

3.2 Οίνοι ΠΟΠ Δυτικής Μακεδονίας

Το 1972 θεσπίστηκε στη Δυτική Μακεδονία μια ζώνη ΠΟΠ Αμύνταιο η οποία εκτείνεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του περιφερειακής ενότητας Φλώρινας, κυρίως στο οροπέδιο της περιοχής Αμυνταίου (*Αμύνταιο, Άγιος Παντελεήμων, Κλειδί, Ξινό Νερό, Πέτρεις, Ροδώνας, Φανός*), στις περιοχές Αετού (*Αετός, Αγραπιδιές, Ανάργυροι, Πεδινό*) Φιλώτα (*Αντίγονος, Βέγορα, Λεβαία – πρώην Λακκιά, Μανιάκι*) και Βαρικού (*Βαρικό*), σε υψόμετρα από 570 έως 750μ.

Από τις τέσσερις ζώνες ΠΟΠ, όπως οι ΠΟΠ Γουμένισσα, ΠΟΠ Νάουσα, ΠΟΠ Ραψάνη, στις οποίες συμμετέχει το Ξινόμαυρο, η ζώνη του ΠΟΠ Αμύνταιο είναι η βορειότερη και με το μεγαλύτερο μέσο υψόμετρο 615μ. Ο οίνος ΠΟΠ Αμύνταιο παράγεται μόνο από νωπά σταφύλια της ερυθρής ποικιλίας Ξινόμαυρο. Η μέγιστη απόδοση ανά στρέμμα είναι 1000 κιλά νωπά σταφύλια.

Το ιδιαίτερο μεσοκλίμα του οροπεδίου του Αμυνταίου συνέδεσε, εδώ και πολλά χρόνια, το Ξινόμαυρο με το Αμύνταιο τόσο για την παραγωγή ερυθρών οίνων όσο και ροζέ. Αναλυτικά οι τύποι κρασιών της ζώνης ΠΟΠ Αμύνταιο είναι οι εξής: 1) Ροζέ ξηρός, 2) Ερυθρός ξηρός, 3) Ροζέ ξηρός αφρώδης, 4) Ροζέ ημίξηρος αφρώδης (winesofgreece.org, 2023).

3.3 Οίνοι ΠΓΕ Δυτικής Μακεδονίας

3.3.1 ΠΓΕ Γρεβενών

Η οριοθετημένη ζώνη παραγωγής οίνων ΠΓΕ Γρεβενών καθορίστηκε με την Υπουργική Απόφαση αριθ. 378505/3-9-1990 (ΦΕΚ 609/Β/21-9-1990) η οποία στη συνέχεια τροποποιήθηκε από την αριθ. 372559/5-7-2000 (ΦΕΚ941/Β/28-07-2000) που διορθώθηκε από το ΦΕΚ 1006/10-08-2000. Για την παραγωγή οίνων ΠΓΕ Γρεβενών οριοθετήθηκε μια περιοχή η οποία περιλαμβάνει τις κοινότητες Τρικώμου, Κοσματίου καθώς και την ευρύτερη περιοχή της ΠΕ Γρεβενών.

Η μέγιστη σταφυλική παραγωγή ανά εκτάριο (ha) που επιτρέπεται ανέρχεται τόσο για τις λευκές όσο και για τις ερυθρές ποικιλίες σε δέκα χιλιάδες (10000) κιλά νωπά σταφύλια.

Η μέγιστη απόδοση σε κρασί ανά εκτάριο (ha) ανέρχεται σε 80HL για τους ερυθρούς οίνους και για τους ερυθρωπούς οίνους σε 75HL τελικού προϊόντος.

Ο ερυθρός και ερυθρωπός (ξηρός, ημίξηρος και ημίγλυκος) οίνος ΠΓΕ Γρεβενών παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Ξινόμαυρο, Μοσχόμαυρο, Merlot, Syrah, Ροδίτης και Cabernet Sauvignon. (ΦΕΚ 609/Β/21-9-1990, ΦΕΚ 941/Β/28-07-2000, ΦΕΚ 1006/10-8-2000)

3.3.2 ΠΓΕ Καστοριάς

Με την Υπουργική Απόφαση αριθ. 297687/20-09-2006 (ΦΕΚ 1436/Β/29-09-2006) η οποία τροποποιήθηκε από την αριθ. 320083/28-07-2008 (ΦΕΚ 1605/Β/11-08-2008) καθορίστηκε η ζώνη παραγωγής οίνων ΠΓΕ Καστοριάς. Το σύνολο της ΠΕ Καστοριάς που βρίσκεται σε υψόμετρο 600 έως 1000 μέτρα, αποτελεί την οριοθετημένη περιοχή για την παραγωγή των οίνων ΠΓΕ Καστοριάς.

Τα δέκα χιλιάδες (10000) κιλά νωπά σταφύλια αποτελούν την μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (ha) που επιτρέπεται για τις ερυθρές και τις λευκές ποικιλίες.

Η μέγιστη απόδοση σε εκατόλιτρα τελικού προϊόντος ανά εκτάριο (ha) ανέρχεται σε 80HL για τους ερυθρούς οίνους και 75HL για τους λευκούς οίνους.

Οι ποικιλίες Ροδίτης και Sauvignon Blanc είναι αυτές οι οποίες συμμετέχουν σε οποιοδήποτε ποσοστό προκειμένου να παράξουν λευκό ξηρό οίνο ΠΓΕ Καστοριά.

Ο ερυθρός ξηρός οίνος ΠΓΕ Καστοριά παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Ξινόμαυρο, Σέφκα, Cabernet Sauvignon, Cinsaut, Merlot και Syrah. Οι ποικιλίες αυτές συμμετέχουν σε οποιοδήποτε ποσοστό.

Ο λιαστός οίνος ΠΓΕ Καστοριά παράγεται από γλεύκη λιασμένων σταφυλιών από τις λευκές και ερυθρές ποικιλίες, που περιλαμβάνονται στην ποικιλιακή σύνθεση του Τοπικού Οίνου και σε οποιοδήποτε ποσοστό. (ΦΕΚ 1436/B/29-09-2006, ΦΕΚ 1605/B/11-08-2008).

3.3.3 ΠΓΕ Κοζάνης

Η οριοθετημένη ζώνη παραγωγής οίνων ΠΓΕ Κοζάνης καθορίστηκε με την Υπουργική Απόφαση αριθ.300443/5-6-2008 (ΦΕΚ 1086/B/11-06-2008). Όλες οι περιοχές του Νομού Κοζάνης με υψόμετρο από 250 μέτρα και άνω αποτελούν την οριοθετημένη περιοχή για την παραγωγή των οίνων ΠΓΕ Κοζάνης.

Η μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (ha) που επιτρέπεται ανέρχεται για τις ερυθρές και για τις λευκές ποικιλίες σε δώδεκα χιλιάδες (12000) κιλά νωπά σταφύλια.

Η μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (ha) ανέρχεται σε 96 HL για τους ερυθρούς οίνους και για τους λευκούς και ερυθρωπούς οίνους σε 90 HL τελικού προϊόντος.

Ο λευκός (ξηρός, ημίξηρος και ημίγλυκος) οίνος ΠΓΕ Κοζάνης παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Μαλαγουζιά, Ροδίτης, Μπατίκι, Πρικνάδι, Chardonnay, Ugni Blanc, Ξινόμαυρο, Gewürztraminer.

Ο ερυθρός (ξηρός, ημίξηρος και ημίγλυκος) οίνος ΠΓΕ Κοζάνης παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Μοσχόμαυρο, Λημιό, Ξινόμαυρο, Merlot, Cabernet Sauvignon, Cinsaut και Syrah.

Ο ερυθρωπός (ξηρός, ημίξηρος και ημίγλυκος) οίνος ΠΓΕ Κοζάνης παράγεται από νωπά σταφύλια των ποικιλιών Ροδίτης, Μοσχόμαυρο, Λημιό, Ξινόμαυρο, Merlot, Cabernet Sauvignon, Cinsaut και Syrah. (ΦΕΚ 1086/B/11-06-2008).

3.3.4 ΠΓΕ Βελβεντού

Σύμφωνα με την Υπουργική απόφαση αριθ. 387429/11-9-2000 (ΦΕΚ 1179/Β/25-09-2000) όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική απόφαση αριθ. 201615/12-12-2011 (ΦΕΚ 2817/13-12-2011) καθορίζεται η ζώνη παραγωγής οίνων με γεωγραφική ένδειξη ΠΓΕ Βελβεντό.

Η ζώνη παραγωγής των οίνων ΠΓΕ Βελβεντό περιλαμβάνει τη διοικητική περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Βελβεντού του Δήμου Σερβίων – Βελβεντού της ΠΕ Κοζάνης.

Η μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (ha) που επιτρέπεται ανέρχεται για τις λευκές και ερυθρές ποικιλίες σε δώδεκα χιλιάδες (12000) κιλά νωπά σταφύλια.

Η μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (ha) ανέρχεται σε 96HL για τους ερυθρούς οίνους και για τους λευκούς και ερυθρωπούς οίνους σε 90HL τελικού προϊόντος.

Ο λευκός ξηρός οίνος με ΠΓΕ Βελβεντό παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Μπατίκι, Ροδίτης, Chardonnay, Ασύρτικο και Μαλαγουζιά σε οποιοδήποτε ποσοστό.

Ο ερυθρός ξηρός οίνος με ΠΓΕ Βελβεντό παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Ξινόμαυρο, Μοσχόμαυρο, Merlot, Cabernet Sauvignon, Syrah, Cabernet Franc και Λημνιώνα σε οποιοδήποτε ποσοστό.

Ο ερυθρωπό ξηρός οίνος ΠΓΕ Βελβεντό παράγεται από νωπά σταφύλια των ποικιλιών Ροδίτης, Ξινόμαυρο, Μοσχόμαυρο, Merlot, Syrah, Cabernet Franc, Cabernet Sauvignon και Λημνιώνα σε οποιοδήποτε ποσοστό. (ΦΕΚ 1179/Β/25-09-2000, ΦΕΚ 2817/Β/13-12-2011)

3.3.5 ΠΓΕ Σιάτιστας

Η οριοθετημένη ζώνη παραγωγής οίνων ΠΓΕ Σιάτιστα καθορίστηκε με την Υπουργική Απόφαση αριθ. 317101/14-01-1993 (ΦΕΚ 41/04-02-1993) όπως τροποποιήθηκε από την Υπουργική Απόφαση αριθ. 320082/28-07-2008 (ΦΕΚ 1609/12-08-2008). Η οριοθετημένη περιοχή για την παραγωγή των οίνων ΠΓΕ Σιάτιστα περιλαμβάνει τη διοικητική περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Σιάτιστας του Δήμου Βοΐου της ΠΕ Κοζάνης σε υψόμετρο 600 μέτρα και άνω.

Η μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (ha) που επιτρέπεται ανέρχεται για τις ερυθρές ποικιλίες σε οκτώ χιλιάδες (8000) κιλά νωπά σταφύλια και για τις λευκές ποικιλίες σε δέκα χιλιάδες (10000) κιλά νωπά σταφύλια. Οι ποικιλίες που συμμετέχουν στην παραγωγή του ερυθρωπού οίνου έχουν μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (ha) που επιτρέπεται ανέρχεται σε δέκα χιλιάδες (10000) κιλά νωπά σταφύλια.

Η μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (ha) ανέρχεται σε 64HL για τους ερυθρούς οίνους και για τους λευκούς και ερυθρωπούς οίνους σε 75HL τελικού προϊόντος.

Ο λευκός ξηρός οίνος ΠΓΕ Σιάτιστα παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Μπατίκι, Ξινόμαυρο, Πρικνάδι και Gewürztraminer. Οι ποικιλίες αυτές συμμετέχουν σε οποιοδήποτε ποσοστό.

Ο ερυθρός ξηρός οίνος ΠΓΕ Σιάτιστα παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Ξινόμαυρο, Μοσχόμαυρο, Χονδρόμαυρο, Merlot, Cinsuat και Cabernet Sauvignon. Οι ποικιλίες αυτές συμμετέχουν σε οποιοδήποτε ποσοστό.

Ο ερυθρωπός ξηρός οίνος ΠΓΕ Σιάτιστα παράγεται από νωπά σταφύλια των ποικιλιών Ξινόμαυρο, Μοσχόμαυρο, Χονδρόμαυρο, Merlot, Cinsuat και Cabernet Sauvignon. Οι ποικιλίες αυτές συμμετέχουν σε οποιοδήποτε ποσοστό.

Ο λιαστός οίνος ΠΓΕ Σιάτιστα παράγεται από νωπά σταφύλια των ποικιλιών Μπατίκι, Ξινόμαυρο, Πρικνάδι, Gewürztraminer, Μοσχόμαυρο, Χονδρόμαυρο, Merlot, Cinsuat και Cabernet Sauvignon σε οποιοδήποτε ποσοστό. (ΦΕΚ 41/B/4-2-1993, ΦΕΚ 1436/B/29-09-2006, ΦΕΚ 1609/B/12-08-2008).

3.3.6 ΠΓΕ Φλώρινας

Η οριοθετημένη ζώνη παραγωγής οίνων ΠΓΕ Φλώρινας καθορίστηκε με την Υπουργική Απόφαση αριθ. 351699/5-5-2000 (ΦΕΚ 657/B/23-05-2000) η οποία στη συνέχεια τροποποιήθηκε από την αριθ. 320084/28-07-2008 (ΦΕΚ 1609/B/12-08-2008). Όλες οι περιοχές της ΠΕ αποτελούν την οριοθετημένη ζώνη παραγωγής οίνων ΠΓΕ Φλώρινας.

Η μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (Ha) που επιτρέπεται ανέρχεται για τις ερυθρές και για τις λευκές ποικιλίες σε δώδεκα χιλιάδες (12000) κιλά νωπά σταφύλια.

Η μέγιστη απόδοση ανά εκτάριο (Ha) ανέρχεται σε 96HL για τους ερυθρούς οίνους και για τους λευκούς και ερυθρωπούς οίνους σε 90HL τελικού προϊόντος.

Οι επιτρεπόμενες οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπέλου είναι οι εξής:

Ο λευκός (ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος και γλυκός) οίνος με ΠΓΕ Φλώρινα παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Ροδίτης, Μαλαγουζιά, Ασύρτικο, Sauvignon Blanc, Chardonnay, Gewürztraminer, Riesling και Ξινόμαυρο σε οποιοδήποτε ποσοστό.

Ο ερυθρός (ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος και γλυκός) οίνος με ΠΓΕ Φλώρινα παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Ξινόμαυρο, Λημιό, Μαυροδάφνη, Cabernet Sauvignon, Cabernet Franc, Barbera, Montepulciano, Negro amaro, Pinot noir, Merlot, Syrah και Tannat σε οποιοδήποτε ποσοστό.

Ο ερυθρωπός (ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος και γλυκός) οίνος με ΠΓΕ Φλώρινα παράγεται από τις λευκές και ερυθρές ποικιλίες του Τοπικού Οίνου.

Ο λευκός ημιαφρώδης (ξηρός, ημίξηρος, ημίγλυκος) οίνος ΠΓΕ Φλώρινας παράγεται από σταφύλια των ποικιλιών Ροδίτης, Μαλαγουζιά, Ασύρτικο, Sauvignon Blanc, Chardonnay, Gewürztraminer, Riesling και Ξινόμαυρο. (ΦΕΚ 657/23-05-2000, ΦΕΚ 1609/Β/12-08-2008)

3.4 Οινοποιητικές μονάδες της Δυτικής Μακεδονίας

Σε ότι αφορά τις οινοποιητικές επιχειρήσεις της Δυτικής Μακεδονίας διαπιστώνεται ότι υπάρχουν κυρίως μικρά οικογενειακά οινοποιεία που κατέχουν μικρές αμπελουργικές εκτάσεις, ένα συνεταιριστικό οινοποιείο με σημαντικό αριθμό μελών και μεγαλύτερου μεγέθους επιχειρήσεις που παράγουν αρκετές χιλιάδες φιάλες ετησίως.

3.4.1 Οινοποιητικές επιχειρήσεις ΠΕ Γρεβενών

Στην ΠΕ Γρεβενών υφίσταται ένα οινοποιείο με την επωνυμία Κτήμα Λόη – Σκόρδα, πρόκειται για ένα μικρό οινοποιείο το οποίο παράγει μικρές ποσότητες επιτραπέζιου οίνου.

3.4.2 Οινοποιητικές επιχειρήσεις ΠΕ Καστοριάς

Στην ΠΕ Καστοριάς υπάρχουν δύο οινοποιεία:

A) Κτήμα Στεργίου-Σωτήριος Στεργίου

Στο χωριό Μεταμόρφωση που βρίσκεται σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από την πόλη της Καστοριάς βρίσκεται το κτήμα Στεργίου. Πρόκειται για μια σύγχρονη αμπελοοινική επιχείρηση που ιδρύθηκε με στόχο την ανάδειξη του ιστορικού αμπελώνα της Καστοριάς και τη παραγωγή οίνων άμεσα συνυφασμένων με το μικροκλίμα της περιοχής. Η οικογένεια Στεργίου κατέχει ιδιόκτητα αμπέλια τα οποία είναι φυτεμένα σε αμμώδη και αμμοαργιλοπηλώδη εδάφη στους πρόποδες του όρους Βιτσίου μόλις λίγα μέτρα μακριά από την λίμνη Ορεσιτιάδα και σε υψόμετρο 670-800 μέτρα, όπου επικρατούν πολύ ιδιαίτερες κλιματολογικές συνθήκες.

Βασική φιλοσοφία της οικογένειας αποτελεί το ενδιαφέρον για τη φύση και η διατήρηση της ισορροπίας της και για το λόγο αυτό από το 1998 εφαρμόζουν στην καλλιέργεια της αμπέλου τους κανόνες της βιολογικής γεωργίας. Για την λίπανση της αμπέλου γίνεται χρήση κομποστοποιημένης οργανικής μάζας ενώ η καταπολέμηση των ασθενειών γίνεται με εναλλακτικές μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον. Με την διατήρηση των στρεμματικών αποδόσεων σε χαμηλά επίπεδα, με την επιστημονική παρακολούθηση και την οινοποίηση στις εγκαταστάσεις του οινοποιείου παράγονται κρασιά με δυναμικό και ιδιαίτερο χαρακτήρα.(visitwestmacedonia.gr, 2023)

B) Κτήμα Magel

Το σύγχρονο οινοποιείο του Κτήματος Μάγγελ βρίσκεται σε έναν ιδιόκτητο χώρο έξω από το χωριό Κορομηλιά Καστοριάς. Η οινοποιητική μονάδα διακρίνεται για την σύγχρονη γραμμή παραγωγής και εμφιάλωσης με τον απαραίτητο εξοπλισμό καθώς επίσης και για τις εγκαταστάσεις στο υπόγειο του κτιρίου όπου υπάρχει μια κάβα εφοδιασμένη με βαρέλια από γαλλική δρυ. Στο υπόγειο χώρο αποθηκεύονται οι φιάλες σε γαλλικές ξύλινες παλέτες και σε θερμοκρασία από 12 έως 14 °C προκειμένου να επιτευχθεί η παλαίωση των κρασιών. Ενδεικτικό της

ποιότητας είναι το γεγονός πως για την οινοποίηση του ερυθρού οίνου χρησιμοποιούνται δρύινες δεξαμενές.

Ο αμπελώνας του κτήματος σε υψόμετρο 700 – 900 μέτρα καλλιεργείται σε ένα ιδιαίτερο μικροκλίμα το οποίο χαρακτηρίζεται από την δροσερή αύρα του Γράμμου που μαζί με το "Άγιαμι" τον ούριο άνεμο που φυσάει επάνω από την λίμνη της Καστοριάς και το οποίο προσδίδει μια διαφορετικότητα στα κρασιά του κτήματος.

Στο κτήμα καλλιεργούνται τόσο ελληνικές όσο και διεθνείς ποικιλίες, στην πρώτη κατηγορία είναι Μαλαγουζιά, Αγιωργίτικο, και Ξινόμαυρο, ενώ στη δεύτερη είναι Pinot noir, Tannat, Cabernet Frank, Cabernet Sauvignon, Syrah, Merlot, Viognier και Sauvignon Blanc. Τέλος η ετήσια παραγωγή του κτήματος Μαγγελ φθάνει στις 25 – 30 χιλιάδες φιάλες. (maggel.gr, 2023)

3.4.3 Οινοποιητικές επιχειρήσεις ΠΕ Κοζάνης

Στη συνέχεια θα γίνει αναφορά σε ορισμένα σημαντικά οινοποιεία της περιοχής από τα δεκαεπτά συνολικά οινοποιεία.

A) Οινοποιεία Βογιατζή Ε.Π.Ε

Δίπλα στη λίμνη Πολυφύτου και σε υψόμετρο 340 μέτρων βρίσκεται ο αμπελώνας του Κτήματος Βογιατζή ο οποίος έχει έκταση περίπου τα 100 στρέμματα. Το μικροκλίμα που δημιουργείται χάρη στον υδάτινο όγκο αποτελεί το ισχυρό στοιχείο διαφοροποίησης της έκφρασης των οίνων του. Ο ήπιος τοπικός άνεμος της λιμναίας αύρας που αναπτύσσεται στη διάρκεια της ημέρας, απαλύνει τις μέγιστες τιμές της θερμοκρασίας και διατηρεί την υγρασία της ατμόσφαιρας σε υψηλά επίπεδα. Τα εδάφη έχουν αμμοπηλώδη και αργιλοπηλώδη σύσταση και καλλιεργούνται τοπικές ελληνικές ποικιλίες.

Στόχος του οινοποιείου είναι η ανάδειξη των ελληνικών ποικιλιών μέσα από κρασιά υψηλής ποιότητας και ιδιαίτερου χαρακτήρα. Οι κύριες ποικιλίες του κτήματος είναι το Ασύρτικο, Ξινόμαυρο και Τσαπουρνάκος καθώς και άλλες τοπικές ποικιλίες. Στον αμπελώνα εφαρμόζονται οι αρχές της βιολογικής γεωργίας με σεβασμό προς το ιδιαίτερο και μαγευτικό περιβάλλον.

Το οινοποιείο Βογιατζή, είναι ένα επισκέψιμο οινοποιείο με ιδιαίτερους χώρους για την υποδοχή των επισκεπτών και την γευστική δοκιμή των κρασιών. Διαθέτει σύγχρονη αίθουσα γευσιγνωσίας με εξαιρετική θέα στους αμπελώνες και την λίμνη ενώ ο επισκέπτης μπορεί να γνωρίσει τους χώρους παραγωγής και την κάβα του οινοποιείου. (winesofgreece.org, 2023)

B) Αμπελώνας Καμκούτη- Παπαδοπούλου – Καμκούτη Μαρία Αμπελουργός – Οινοποιός

Ο Αμπελώνας Καμκούτη, είναι μια επιχείρηση με ιστορία 100 ετών στην αμπελοκαλλιέργεια αλλά και στην παραγωγή οίνου. Βρίσκεται σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από το Βελβεντό Κοζάνης. Στον χώρο αυτό υφίστανται ο αμπελώνας καθώς και το πετρόκτιστο οινοποιείο στο οποίο παράγονται αλλά και διατίθενται τα κρασιά τους.

Ο αμπελώνας καλλιεργείται σε υψόμετρο 400 μέτρων ανάμεσα στις παρυφές των Δυτικών Πιερίων και στη λίμνη Πολυφύτου. Χαρακτηριστικό του μικροκλίματος της περιοχής είναι ένα μόνιμο αεράκι που βοηθάει σημαντικά στην ωρίμανση των σταφυλιών χαρίζοντας ένα ιδιαίτερο αρωματικό χαρακτήρα. Οι καλλιεργητικές φροντίδες που εφαρμόζονται στοχεύουν στη χαμηλή στρεμματική παραγωγή με όφελος στην ποιότητα.

Τα κρασιά ονομάζονται «Κουρίτες» τιμώντας το τοπωνύμιο της περιοχής του αμπελώνα. (kamkoutis.gr)

Γ) Magoutes Vineyard-Διαμαντής Δ – Παπαγεωργίου Γ. Σιάτιστα ΙΚΕ

Στην καλύτερη αμπελουργική ζώνη της περιοχής της Σιάτιστας καλλιεργούνται τα αμπέλια του Οινοποιείου "Magoutes". Βρίσκονται στην περιοχή συνεχίζοντας μια παράδοση αιώνων, στην παραγωγή και οινοποίηση εξαιρετων οίνων παγκόσμιας κλάσης. Οι οικογένειες των Δημήτρη Διαμαντή και Γιώργιου Παπαγεωργίου, είναι στενά συνδεδεμένες με τη γη της Σιάτιστας, καλλιεργούν στην περιοχή αποκλειστικά τις ποικιλίες Ξινόμαυρου, Μοσχόμαυρου και του Νιγρικιώτικου αφήνοντας εκτός κάθε υπόνοια ξενόφερτου εξωτισμού. Τόσο αμπελώνας όσο και το οινοποιείο είναι επισκέψιμοι.(visitwestmacedonia.gr, 2023)

Δ) Οινοποιείο Μπελίδη - Μπελίδου Ελένη και ΣΙΑ ΟΕ

Η παράδοσή της οικογένειας Μπελίδη ξεκινά από το Νιχώρι της Κωνσταντινούπολης όπου ήταν γνωστοί οινοποιοί. Πρόκειται για μια οικογενειακή εταιρεία η οποία καλλιεργεί αμπελώνες σύμφωνα με τους κανόνες της βιολογικής καλλιέργειας.

Σε υψόμετρο 350-450 μέτρων βρίσκονται οι ιδιόκτητοι αμπελώνες. Οι ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι Γαλλικές όπως Cabernet, Merlot, Chardonnay καθώς και Ελληνικές όπως Ροδίτης, Βουλγάρικο, Μοσχόμαυρο, Τσαμπουρνάκος, Βεργιότικο, Ξινόμαυρο.

Στα Μελίσσια Κοζάνης είναι χτισμένο το οινοποιείο – αποστακτήριο το οποίο διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις και επεκτείνεται σε έκταση 3500 τμ. Η παλαίωση των κρασιών γίνεται σε βαρέλια γαλλικής προέλευσης. Το υπερσύγχρονο ιδιόκτητο οινοποιείο-αποστακτήριο μας, επεκτείνεται σε έκταση 3500 τμ, στην περιοχή Μελίσσια Κοζάνης. (facebook.com,2023)

Ε) Οινοποιείο Δυο Φίλοι-Γκουτζιαμάνη Γ. – Πολύζος Ι. Ο.Ε

Στη Σιάτιστα του νομού Κοζάνης βρίσκεται το Κτήμα “Δύο Φίλοι” το οποίο είναι ο καρπός της πολυετούς φιλίας του οινοποιού Γιάννη Μπουτάρη με το ζεύγος Γεωργία Γκουτζιαμάνη – Ιωάννη Πολύζου.

Το σύγχρονο επισκέψιμο οινοποιείο έχει μικρή δυναμικότητα και η αρχιτεκτονική του παραπέμπει σε Σιαπισινό αρχοντικό που βρίσκεται μέσα στην πόλη της Σιάτιστας και συμμετέχει στους Δρόμους του Κρασιού της Βορείου Ελλάδος, στη διαδρομή του Κρασιού των Λιμνών. (diofili.gr, 2023)

3.4.4 Οινοποιητικές επιχειρήσεις ΠΕ Φλώρινας

Από τις δεκαέξι σημαντικές οινοποιητικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας θα γίνει αναφορά σε ορισμένες με σημαντικές διακρίσεις στον χώρο του κρασιού.

Α) Οινοποιία Βεγορίτις-Μπόσκος Χρήστος και ΣΙΑ ΕΕ

Κύριος στόχος της ΒΕΓΟΡΙΤΙΣ είναι η παραγωγή ποιοτικών κρασιών με προσιτές τιμές προς τους καταναλωτές. Η εταιρεία δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην καλλιέργεια των αμπελώνων της περιοχής χρησιμοποιώντας συνδυαστικά πατροπαράδοτες (εμπειρικές) μεθόδους και νέες τεχνικές και μηχανολογικές εφαρμογές. Στο κέντρο του ενδιαφέροντος είναι η ποικιλία του Ξινόμαυρου με παράλληλη ανάπτυξη των νέων προσαρμοσμένων στο μικροκλίμα της περιοχής ποικιλιών όπως: Λευκές ποικιλίες Ροδίτη, Chardonnay, Sauvignon Blanc, Gewurtztraminer, Malagouzia, Malvasia Aromatic και ερυθρές ποικιλίες Syrah, Merlot, Cabernet Sauvignon και Νεγκόσκα.

Στόχος της εταιρείας είναι να εδραιωθεί στους καταναλωτές σαν ένα πολύ καλό καθημερινό κρασί που θα έχει κάθε χρόνο και καλύτερη σχέση τιμής ποιότητας. (vegoritiss.com, 2023)

Β) Κτήμα Πάντου-Πάντου Σοφία του Ιωαν. Αμπελουργός – Οινοποιός

Από το 1997 στην Υδρούσα Φλώρινας βρίσκεται το Κτήμα Πάντου το οποίο ιδρύθηκε από την οικογένεια Πάντου. Το 2009 αναλαμβάνει τα ηνία της επιχείρησης η νέα γενιά της οικογενείας. Ο αμπελώνας, ο οποίος υφίστανται από το 1986 σταδιακά αναδιαρθρώθηκε, φυτεύτηκαν νέες ποικιλίες που προσαρμόστηκαν στο κλίμα της περιοχής δίνοντας κρασιά εξαιρετικής ποιότητας.

Ο ιδιόκτητος αμπελώνας του κτήματος είναι χωρισμένος σε 6 αμπελοτόπια, τα εδάφη είναι με χαμηλές κλίσεις που κυμαίνονται από 5-15%, φτωχά, αργιλοπηλώδη και άλλα αμμώδη, σχετικά ουδέτερα, με πολύ καλή αποστράγγιση των υδάτων. Οι συνθήκες αυτές προϋποθέτουν κρασιά με έντονο και σύνθετο άρωμα και πλούσιο χρώμα για τα ερυθρά. Οι αμπελώνες του κτήματος παρουσιάζουν τις παρακάτω ποικιλίες: Sauvignon Blanc, Gewurztraminer & Chardonnay για τα λευκά (σε ποσοστό 75%), Cabernet Sauvignon, Merlot & Μοσχόμαυρο για τα ερυθρά (σε ποσοστό 25%). (ktima-pantou.gr, 2023)

Γ) Αγροτικός Συνεταιρισμός Ευρύτερης Περιοχής Αμυνταίου

Η ιστορία του συνεταιριστικού οινοποιείου ξεκινά από το 1930 όταν ένας υπάλληλος του Υπουργείου Γεωργίας επισκέφτηκε την περιοχή, αυτός στην

διάλεξη που έδωσε προσπάθησε να παρακινήσει τους αμπελουργούς του Αμυνταίου να δημιουργήσουν μια «κοινοπραξία αμπελουργών». Ως παράδειγμα προς μίμηση αναφέρθηκαν τα τότε συμμετοχικά οινοποιεία της Κρήτης. Έτσι το 1960 ξεκινάει τη λειτουργία του ένα από τα πρώτα συνεταιρικά οινοποιεία στην Ελλάδα.

Το οινοποιείο σήμερα διαθέτει ένα κτίριο πλήρως ανακαινισμένο με χώρους οινοποίησης αφρωδών και ήρεμων οίνων, χώρους παλαίωσης με γαλλικά και αμερικάνικα βαρέλια. Επίσης υπάρχει μια προσεγμένη αίθουσα με τοιχογραφίες εμπνευσμένες από διονυσιακές τελετές που αποτελεί τον χώρο των γευστικών δοκιμών των κρασιών. (amyntaswines.gr, 2023)

Δ) Κτήμα Δημόπουλος- Δημόπουλος Παναγιώτης

Το Κτήμα Δημόπουλος ιδρύθηκε το 2015 από τον γιό ενός ντόπιου οινοποιού, τον Παναγιώτη Δημόπουλο, με σκοπό την συνέχιση της οικογενειακής παράδοσης. Το κτήμα βρίσκεται στο Ξινό Νερό Αμυνταίου όπου το 1930 εγκαταστάθηκαν οι πρώτοι αμπελώνες στην περιοχή.

Ο ιδιόκτητος αμπελώνας έχει έκταση 440 στρέμματα, το οινοποιείο είναι διώροφο και στεγάζεται σε κτίριο 870 τμ. ανά όροφο. Στον υπόγειο χώρο γίνεται η οινοποίηση και η αποθήκευση στην κάβα. Αξίζει να αναφερθεί ότι στον χώρο υπάρχει μια αίθουσα γευσιγνωσίας και χώρος εκδηλώσεων (dimoroulosestate.gr, 2023)

Ε) Εταιρεία Παραγωγής Μεταποίησης – Εμπορίας Οίνων Α.Ε Διακριτικός τίτλος «Κτήμα Άλφα» Α.Ε

Το οινοποιείο με τον διακριτικό τίτλο «Κτήμα Άλφα ΑΕ» ιδρύθηκε το 1997 από τον αμπελουργό Μάκη Μαυρίδη και τον χημικό-οιολόγο Άγγελο Ιατρίδη, ο οποίος έχοντας δραστηριοποιηθεί σε πολλά μέρη της Ελλάδας και του εξωτερικού, επέλεξε το Αμύνταιο για να δημιουργήσει το δικό του κρασί.

Ο ιδιόκτητος αμπελώνας του Κτήματος βρίσκεται στην καρδιά της αμπελουργικής ζώνης του Αμυνταίου, σε υψόμετρο 620-710 μέτρα και η έκτάσή του είναι 2200 στρέμματα. Προκειμένου να γίνεται η μεταφορά του τρυγητού το συντομότερο

δυνατόν η θέση του οινοποιείου βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με τον αμπελώνα του Κτήματος Άλφα. Η εφαρμογή ψύξης κατά την μεταφορά υποδεικνύει τον απόλυτο σεβασμό στην προστασία των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών του κρασιού. Η κατασκευή του οινοποιείου εκμεταλλεύεται την βαρύτητα έτσι ώστε καθ' όλη την οινοποιητική διαδικασία να υπάρχει η ελάχιστη δυνατή επιβάρυνση της α' ύλης. (alpha-estate.com, 2023)

Στ) Κτήμα Καρανίκα - Χάρτημαν Λόρενς και ΣΙΑ Ι.Κ.Ε

Το οινοποιείο είναι ένα τριώροφο κτίριο με ροή βαρύτητας που βρίσκεται ανάμεσα στα χωριά Αμύνταιο, Βεγόρα και Λεβαΐα, σε μια πλαγιά στις όχθες της λίμνης Βεγορίτιδα. Ο αποκλειστικός σχεδιασμός του κτιρίου επιτρέπει στα κρασιά να παράγονται χωρίς τις καταστροφικές συνέπειες των αντλιών και των φίλτρων. Στον τελευταίο όροφο, κάτω από τη στενή κεραμοσκεπή, τα σταφύλια συλλέγονται, επιλέγονται και απομονώνονται. Με τη ροή της βαρύτητας τα σταφύλια γλιστρούν στον μεσαίο όροφο όπου τα κόκκινα κρασιά ζυμώνονται σε δρύινες και ανοξειδωτες δεξαμενές. Σε αυτό το επίπεδο τα λευκά σταφύλια και τα σταφύλια για το Blanc de noirs συμπιέζονται σε ένα παραδοσιακό πατητήρι καλάθιού. Ακριβώς κάτω από αυτόν τον όροφο βρίσκονται τα κελάρια παλαίωσης και οι μονάδες εμφιάλωσης. Το υπόλοιπο μέρος αυτού του κάτω ορόφου προορίζεται για την παραγωγή ροζ και λευκών κρασιών και των αφρωδών κρασιών μας. (karanika.com, 2023)

Ζ) Κτήμα Κυρ – Γιάννη Α.Ε.

Η εταιρεία Κυρ-Γιάννη ΑΕ ιδρύθηκε από τον Γιάννη Μπουτάρη το 1997, έχει έδρα το Γιαννακοχώρι Ημαθίας, νωρίτερα την περίοδο από 1985-1990 φυτεύει περίπου διακόσια στρέμματα λευκών ποικιλιών στην περιοχή του Αμυνταίου, ενώ σταδιακά φυτεύει και ερυθρές ποικιλίες. Το 1996 η εταιρεία αγοράζει ένα παλιό οινοποιείο στο χωριό Άγιος Παντελεήμονας και το κτίριο αυτό γίνεται το οινοποιείο του Κτήματος Κυρ – Γιάννη στο Αμύνταιο. Τα τελευταία δύο χρόνια το οινοποιείο στην ΠΕ Φλώρινας, εκσυγχρονίστηκε, το ανθρώπινο δυναμικό αυξήθηκε ενώ συνεχώς φυτεύονται νέα αμπελοτόπια. (kiryianni.gr, 2023)

3.5 Ετικέτες κρασιών

Οι σημαντικότερες ετικέτες οίνων με μεγαλύτερες πωλήσεις και με διακρίσεις σε διεθνείς διαγωνισμούς είναι οι εξής:

Το Κτήμα Στεργίου διαθέτει ένα εξαιρετικό κρασί την Άσπρη Πέτρα πρόκειται για ένα λευκό κρασί από Sauvignon Blanc και Riesling. Οι δύο ποικιλίες προσδίδουν στον οίνο αρώματα εσπεριδοειδούς και καπνού και το χρώμα είναι λαμπερό, αχνοκίτρινο με πρασινωπές ανταύγειες. (mycava.gr, 2024)

Ο Τσαπουρνάκος από το Κτήμα Βογιατζή, οίνος με βαθύ ρουμπινί χρώμα με ιδιαίτερα αρωματικό χαρακτήρα πράσινης πιπεριάς με κόκκινα φρούτα και άνθη. (houseofwine.gr, 2024)

Ο Λιαστός του οινοποιείου Νάκος είναι ένας οίνος γλυκός με γεύση από αποξηραμένα φρούτα με κανέλα και μπαχαρικά. (nakoswinery.gr, 2024)

Ο Αγροτικός συνεταιρισμός Αμυνταίου αξιοποιώντας την ποικιλία Ξινόμαυρο παράγει έναν αφρώδη Ροζέ ημίξηρο οίνο με λεπτοκεντημένο κορδόνι φυσαλίδων. Τα αρώματα θυμίζουν βατόμουρο και μπισκότα με γέμιση λεμόνι. (amyntaswines.gr, 2024)

Το Alpha One θεωρείται η κορωνίδα του Κτήματος Άλφα, πρόκειται για ένα πλούσιο κρασί με έντονα χαρακτηριστικά που παραπέμπουν σε κόκκινα φρούτα του δάσους. Οι ποικιλίες δίνουν βαθύ ρουμπινί χρώμα με πορφυρές ανταύγειες. (bestwines.gr, 2024)

Ξινόμαυρο ΠΟΠ Αμύνταιο Ερυθρός από την Εταιρεία Βεγορίτις ΑΕ, μετά από δώδεκα μήνες παλαίωση σε δρύινα βαρέλια παλαιώνεται για άλλους δώδεκα μήνες στη φιάλη. Έντονο ρουμπινί χρώμα με γλυκά αρώματα κόκκινης σταφίδας, μπαχαρικών και αποξηραμένα σύκα. (vegoritiss.gr, 2024)

Η Παράγκα της Κυρ -Γιάννη ΑΕ είναι ένα λευκό κρασί από την ποικιλία Ροδίτης, διαθέτει κίτρινο χρώμα και ανταύγειες άχυρου. Χαρακτηριστικό άρωμα από λεμόνι και φλοιούς εσπεριδοειδών. (houseofwine.gr, 2024)

Στο Κτήμα Δημόπουλου το Ξινόμαυρο συναντά το Cabernet Sauvignon και το Monterulciano παράγοντας το κρασί Κοντή Καρυδιά. Ένας οίνος με άρωμα βύσσινου, φρέσκου σύκου, φράουλας, δαμάσκηγου, κανέλας, κακάο και καφέ εσπρέσο παρέχουν ισορροπία και φινέτσα. (dimopoulosestate.gr, 2024)

Το Sauvignon Blanc του Οινοποιείου Πάντου διαθέτει ένα λαμπερό χρώμα με κιτρινοπράσινες ανταύγειες. Τα αρώματα που προσδίδει η ποικιλία παραπέμπουν σε ροδάκινο και εσπεριδοειδή. Η γεύση είναι γεμάτη με έντονη επίγευση. (ktima-pantou.gr, 2024)

3.6 Η παραγωγή οίνου στη Δυτική Μακεδονία

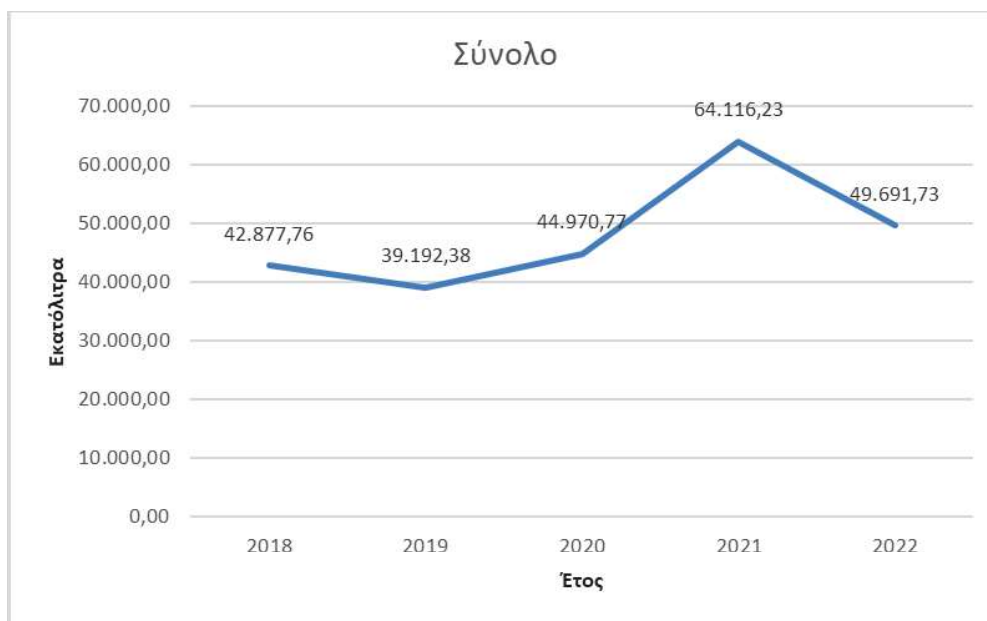
Προκειμένου να παρουσιαστεί το προφίλ της περιοχής θα ήταν ωφέλιμο να καταγραφεί η ποσότητα οίνου που παρασκευάζεται στα οινοποιεία. Στους πίνακες και στα διαγράμματα που παρατίθενται στη συνέχεια δίνονται στοιχεία που αφορούν στις παραγωγές οίνων συγκεντρωτικά, οίνων ΠΟΠ και ΠΓΕ καθώς και στις ποσότητες των λευκών και ερυθρών-ερυθρωπών οίνων που παράχθηκαν στην τελευταία πενταετία.

Πίνακας 6. Η οινοπαραγωγή την περίοδο 2018-2022 σε εκατόλιτρα.

Περιφερειακή Ενότητα	2018	2019	2020	2021	2022
Γρεβενών	0	79	63,6	82,5	79
Καστοριάς	328,45	448	335,1	299,79	400,05
Κοζάνης	2.874,06	2.974,76	2.329,52	2.151,28	3.235,09
Φλώρινας	39.675,25	35.690,62	42.242,55	61.582,66	45.977,59
Σύνολο	42.877,76	39.192,38	44.970,77	64.116,23	49.691,73

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

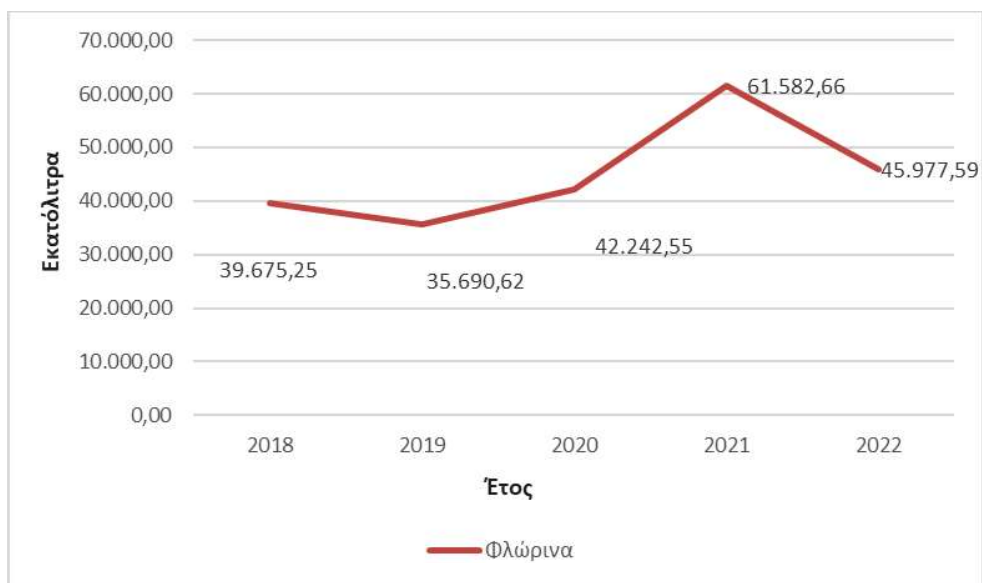
Παρατηρώντας τον Πίνακα 6 διαπιστώνεται ότι η οινοπαραγωγή στη Δυτική Μακεδονία παρουσιάζει μια αυξητική τάση. Το έτος 2021 παρατηρείται μια απότομη αύξηση της ποσότητας οίνου που παράχθηκε από τις οινοποιητικές μονάδες, ο λόγος αφορά κυρίως το γεγονός ότι την ακριβώς προηγούμενη χρονιά δηλαδή το έτος 2020 εφαρμόστηκε το πρόγραμμα "Απόσταξη κρίσης" στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων στήριξης του κρασιού, το οποίο οδήγησε σε μείωση των αποθεμάτων δημιουργώντας ανάγκες σε κρασί την επόμενη χρονιά.

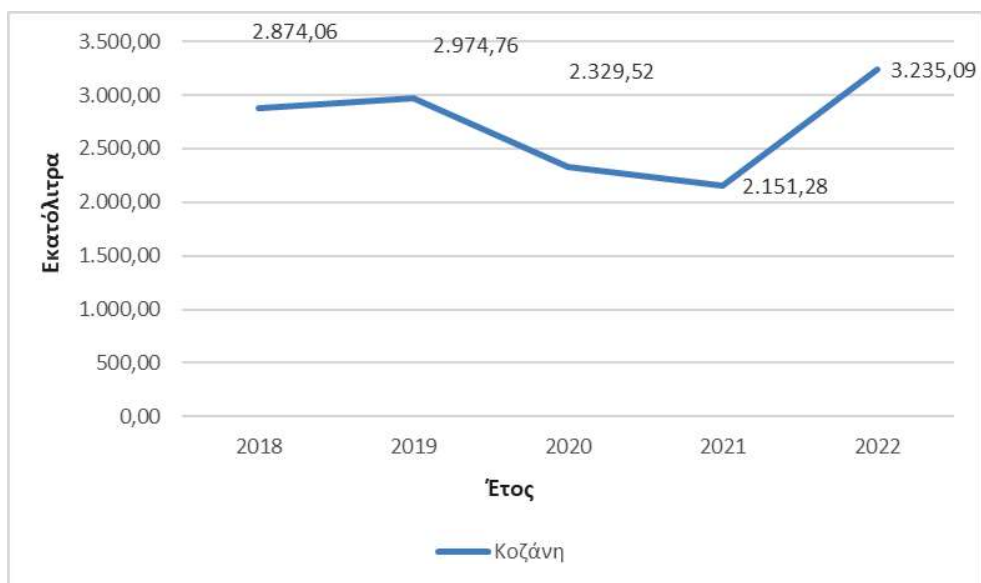
Διάγραμμα 2. Η οινοπαραγωγή στη Δυτική Μακεδονία για τα έτη 2018-2022 σε εκατόλιτρα. Πηγή: ΥΠΑΑΤ

Στο παραπάνω διάγραμμα αποτυπώνεται η συνολική οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας τα έτη 2018-2022. Φαίνεται ότι το 2021 η συνολική οινοπαραγωγή φτάνει στον υψηλότερο αριθμό στα 64.116 περίπου εκατόλιτρα που σημαίνει από το 2018 αυξήθηκε κατά 21.238 περίπου εκατόλιτρα δηλαδή 49,50% περίπου.

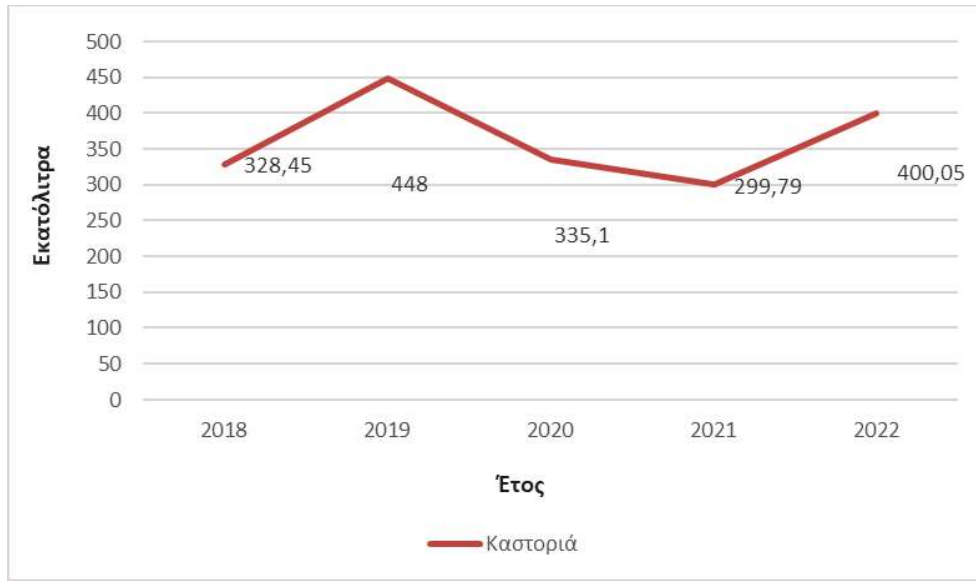

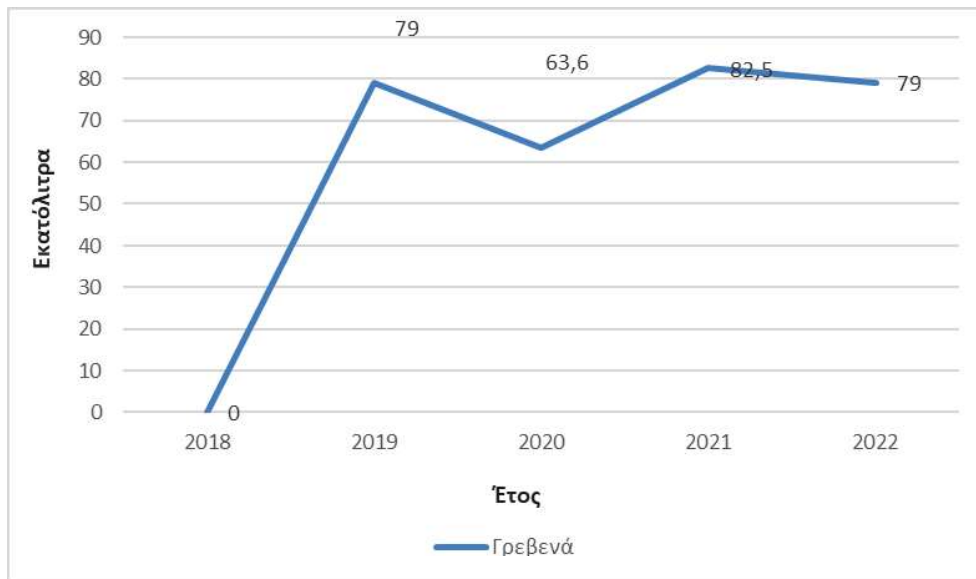
Διάγραμμα 3. Η οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα της ΠΕ Φλώρινας για τα έτη 2018-2022. Πηγή: ΥΠΑΑΤ.

Διάγραμμα 4. Η οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα της ΠΕ Κοζάνης για τα έτη 2018-2022. Πηγή: ΥΠΑΑΤ.

Διάγραμμα 5. Η οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα της ΠΕ Καστοριάς για τα έτη 2018-2022. Πηγή: ΥΠΑΑΤ.

Διάγραμμα 6. Η οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα της ΠΕ Γρεβενών για τα έτη 2018-2022. Πηγή: ΥΠΑΑΤ.

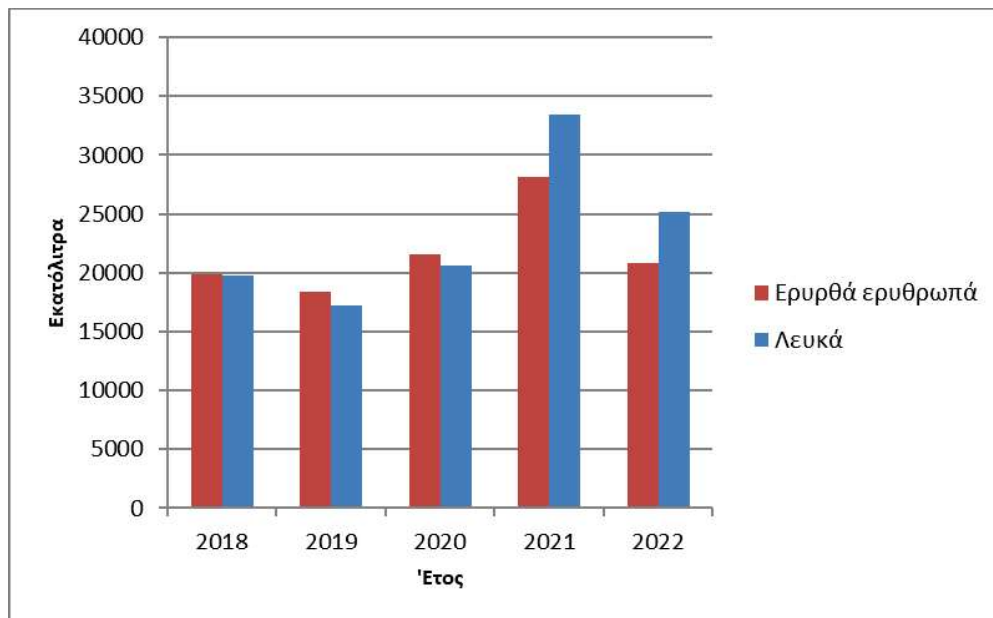
Στα παραπάνω διαγράμματα παρουσιάζεται η οινοπαραγωγή σε εκατόλιτρα των Περιφερειακών Ενοτήτων Φλώρινας, Κοζάνης, Καστοριάς και Γρεβενών τα έτη

2018-2022 Η Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας ως σύνολο ετών 2018-2022 καταλαμβάνει το 93,49% της συνολικής οινοπαραγωγής της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Ενώ, η Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης το 5,63%. Σχετικά με τις Περιφερειακές Ενότητες Καστοριάς και Γρεβενών η οινοπαραγωγή των δύο μαζί Περιφερειακών Ενοτήτων αποτελεί μόλις 0,88% στη συνολική οινοπαραγωγή της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας αυτή την πενταετία.

Πίνακας 7. Η οινοπαραγωγή ανά κατηγορία την περίοδο 2018-2022, σε εκατόλιτρα.

Περιφερειακή Ενότητα	2018		2019		2020		2021		2022	
	Ερυθρά Ερυθρω	Λευκά	Ερυθρά Ερυθρωπά	Λευκά	Ερυθρά Ερυθρωπά	Λευκά	Ερυθρά Ερυθρωπά	Λευκά	Ερυθρά Ερυθρωπά	Λευκά

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Διάγραμμα 7. Παραγωγή οίνου ανά κατηγορία για την ΠΕ Φλώρινας. Πηγή: ΥΠΑΑΤ

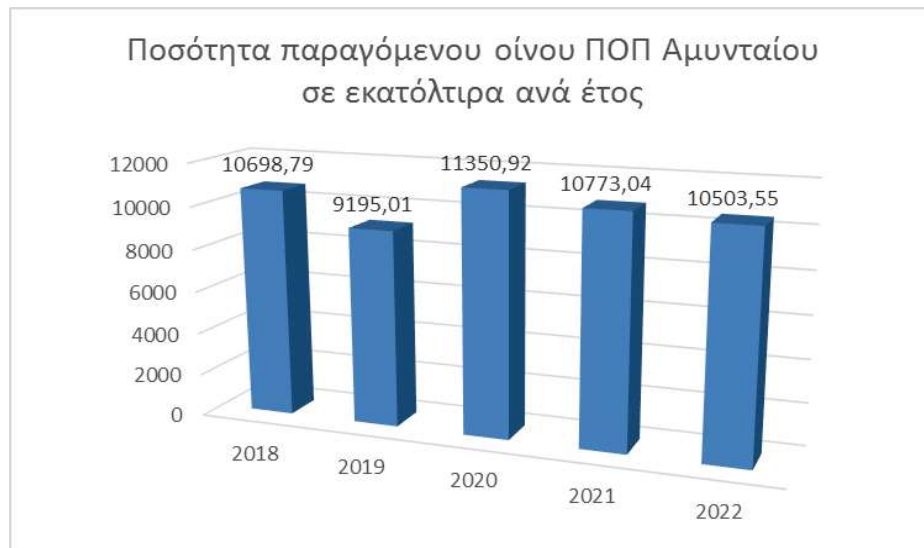
Παρατηρώντας το διάγραμμα 7 που αφορά τις παραγωγές στην Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας, τα έτη 2018-2022 οι παραγωγές ερυθρών-ερυθρωπών και

Λευκών οίνων είναι περίπου στα ίδια επίπεδα. Τα έτη 2021 και 2022 διαπιστώνεται σημαντική αύξηση στην παραγωγή λευκών οίνου γεγονός που αποδεικνύει ότι οι καταναλωτές στρέφονται όλο και περισσότερο στα λευκά κρασιά.

Πίνακας 8. Παραγωγή οίνου ΠΟΠ Αμυνταίων στη Δυτ. Μακεδονία σε εκατόλιτρα.

Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας	2018	2019	2020	2021	2022
	10.698,79	9.195,01	11.350,92	10.773,04	10.503,55

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Διάγραμμα 8. Ποσότητα παραγόμενου οίνου ΠΟΠ Αμυνταίων σε εκατόλιτρα ανά έτος. Πηγή: ΥΠΑΑΤ.

Στο παραπάνω διάγραμμα περιγράφεται η ποσότητα παραγόμενου οίνου ΠΟΠ Αμυνταίου σε εκατόλιτρα για την περίοδο 2018-2022. Συγκεκριμένα το 2020 σημειώνεται η μεγαλύτερη ποσότητα 11.350,92 εκατόλιτρα ενώ το 2019 η μικρότερη 9.195,01 εκατόλιτρα. Το 2020 σημειώνεται μια αύξηση της τάξεως 19% σε σύγκριση με το έτος 2019.

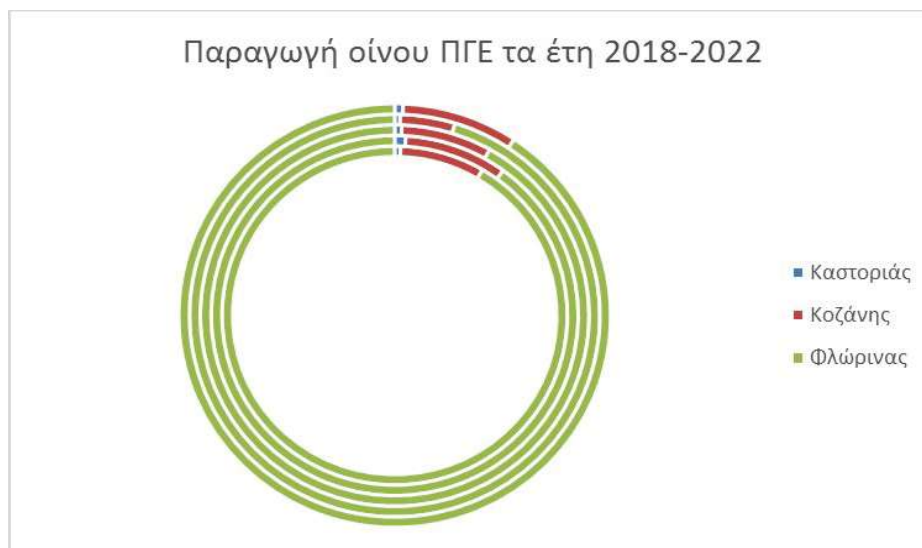
Ο παρακάτω πίνακας και το σχήμα παρουσιάζουν την παραγωγή οίνου ΠΓΕ τα έτη 2018-2022. Διαφαίνεται ότι με πολύ μεγαλύτερο ποσοστό από την

Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης και την Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς κυριαρχεί η Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας. Ειδικότερα, κυριαρχεί με ποσοστό πάνω από 90% περίπου στην συνολική παραγωγή οίνου ΠΓΕ σε όλη αυτή την πενταετία.

Πίνακας 9. Παραγωγή οίνων ΠΓΕ σε εκατόλιτρα.

	2018	2019	2020	2021	2022	Σύνολο ετών 2018-2022
Καστοριά	143	247	154,1	193,49	202,05	939,64
Κοζάνη	2.076,64	2.313,63	1.982,27	1.901,87	2.766,59	11.041
Φλώρινα	23.888,25	22.842,27	24.065,73	41.891,25	28.803,85	141.491,35
Σύνολο	26.107,89	25.402,9	26.202,1	43.986,61	31.772,49	153.471,99

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Σχήμα 3. Παραγωγή οίνου ΠΓΕ τα έτη 2018-2022. Πηγή: ΥΠΑΑΤ

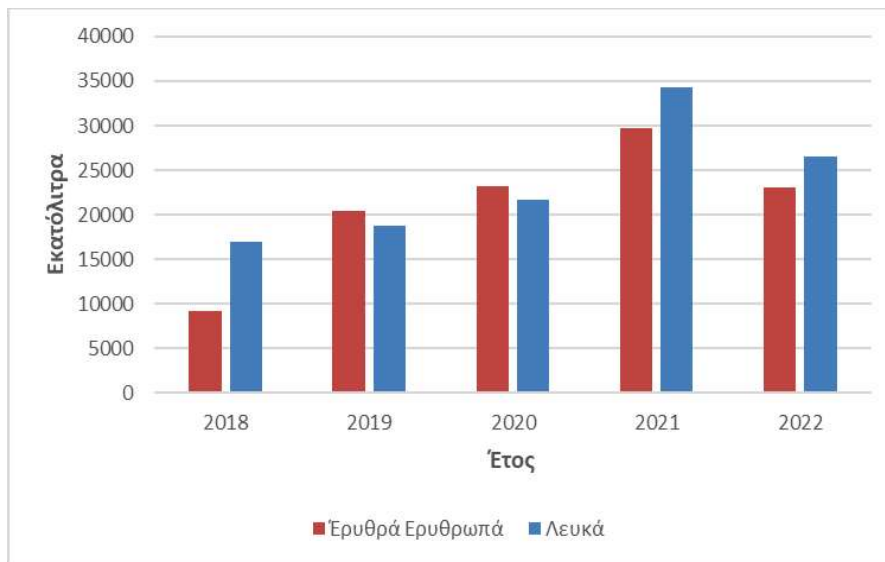
Στον πίνακα 10 που ακολουθεί φαίνονται αναλυτικά οι ποσότητες των λευκών και των ερυθρών- ερυθρωπών ΠΓΕ οίνων.

Πίνακας 6. Παραγωγή οίνων ΠΓΕ ανά κατηγορία σε εκατόλιτρα.

Περιφερειακή Ενότητα	2018	2019	2020	2021	2022

	Ερυθρά Ερυθρωπά	Λευκά	Ερυθρά Ερυθρωπά	Λευκά	Ερυθρά Ερυθρωπά	Λευκά	Ερυθρά Ερυθρωπά	Λευκά	Ερυθρά Ερυθρωπά	Λευκά
Γρεβενών	0	0	65	14	49,4	14,2	45,5	37	54	25
Καστοριάς	68	75	204	244	149,1	186	130,49	169,3	192,35	207,7
Κοζάνης	1.257,64	819	1.748,68	1.226,08	1.436,11	893,41	1.410,67	740,61	2.080,09	1.155
Φλώρινας	7.855,8	16.032,4	18.440,7	17.249,9	21.601,2	20.641,3	28.186,6	33.395,9	20.775,4	25.202,1
Σύνολο	9.181,44	16.926,4	20.458,3	18.733,9	23.235,8	21.734,9	29.773,3	34.342,8	23.101,9	26.589,8

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Διάγραμμα 9. Παραγωγή οίνων ΠΓΕ ανά κατηγορία στη Δυτική Μακεδονία σε εκατόλιτρα. Πηγή: ΥΠΑΑΤ

Σε αντίθεση με τη σταθερή πορεία του ΠΟΠ κρασιού, ο ΠΓΕ οίνος παρουσιάζει μια ιδιαίτερη προτίμηση από το καταναλωτικό κοινό. Παρατηρείται ότι το έτος 2021 η παραγωγή οίνου ΠΓΕ σχεδόν διπλασιάστηκε σε σχέση με την παραγωγή ΠΓΕ κατά το έτος 2018.

Στον πίνακα 11 δίνονται στοιχεία σχετικά με τους Ποικιλιακούς οίνους και τους Επιτραπέζιους οίνους στη Δυτική Μακεδονία.

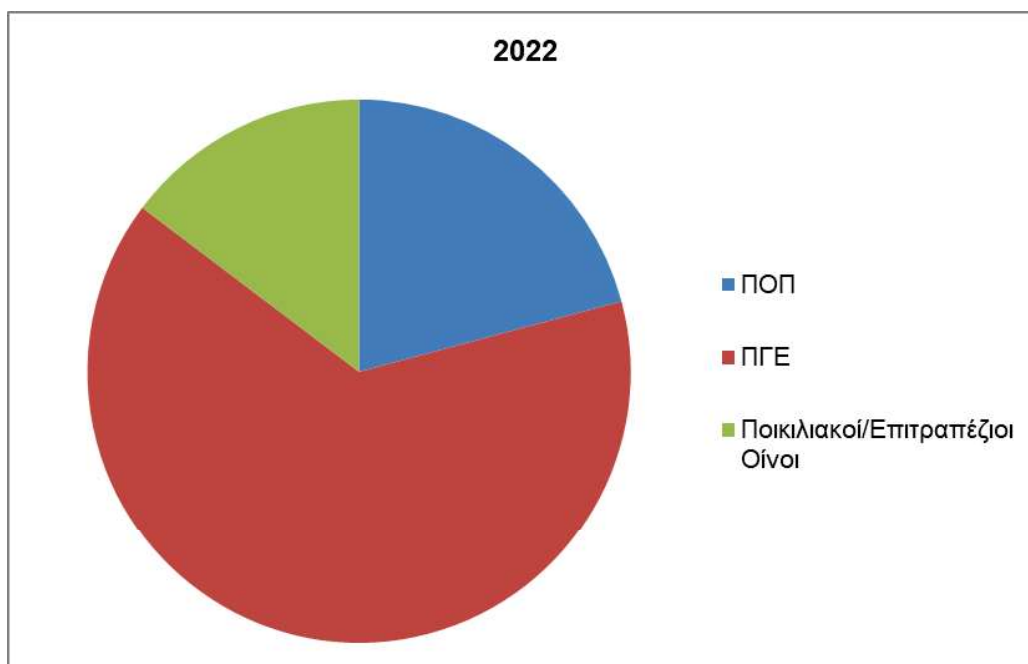
Πίνακας 71. Παραγωγή Ποικιλιακών και Επιτραπέζιων οίνων σε εκατόλιτρα.

Περιφερειακή Ενότητα	2018	2019	2020	2021	2022

Γρεβενών	0	79	63,6	82,5	79
Καστοριάς	185,45	201	181	106,3	198
Κοζάνης	797,42	661,13	347,25	249,41	468,5
Φλώρινας	5.088,21	3.653,34	6.825,9	8.918,37	6.670,19
Σύνολο	6.071,08	4.594,47	7.417,75	9.356,58	7.415,69

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Στο σχήμα 4 φαίνονται συγκεντρωτικά για την Δυτική Μακεδονία οι παραγωγές ΠΟΠ, ΠΓΕ και Ποικιλιακών – Επιτραπέζιων οίνων για το έτος 2022. Είναι φανερή η προτίμηση της αγοράς στους ΠΓΕ οίνους, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι λευκοί και οι ερυθροί- ερυθρωποί οίνοι, των οποίων οι ποσότητες αποτελούν σχεδόν τα δύο τρίτα της συνολικής οινοπαραγωγής.

Σχήμα 4. Ποσότητες οίνων ΠΟΠ, ΠΓΕ, Ποικιλιακών – Επιτραπέζιων οίνων για το έτος 2022. Πηγή: ΥΠΑΑΤ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

4.1 Η εξέλιξη της αμπελουργίας- οينوποιίας στη Δυτική Μακεδονία

Η εξέλιξη της αμπελοκαλλιέργειας στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας, ειδικότερα στην ΠΕ Φλώρινας, κρίνοντας από τη ζήτηση-χορήγηση των αδειών νέας φύτευσης αλλά και από την ενεργοποίηση των χορηγούμενων αδειών και εγκατάσταση αυτών των αμπελιών, διαπιστώνεται ότι παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον για την περιοχή. Τόσο η χορήγηση αδειών φύτευσης μέχρι το 2015 από το Εθνικό Αποθεματικό όσο και η χορήγηση αδειών νέας φύτευσης από το 2016 μέχρι και σήμερα δείχνει την ανοδική τάση για αύξηση του αμπελώνα της Περιφέρειας.

Η κλιματική αλλαγή η οποία παρατηρείται τα τελευταία χρόνια παγκοσμίως έχει επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην αμπελουργία. Η αύξηση της θερμοκρασίας έχει ως αποτέλεσμα την μείωση του βλαστικού κύκλου της αμπέλου και συνεπώς την μείωση της απόδοσής της. Επίσης επηρεάζεται η διαδικασία της ωρίμανσης και μειώνεται ο κίνδυνος του ανοιξιάτικου παγετού. Απόρροια αυτών των αλλαγών είναι οι αμπελώνες της Βόρειας Ελλάδας να ωριμάζουν νωρίτερα σε σχέση με την οψιμότητα παλαιότερων ετών και να παράγουν καλύτερης ποιότητας σταφύλια και κρασιά.

Με το πέρασμα του χρόνου παρουσιάζεται σημαντική εξέλιξη στην ανάπτυξη της οينوποιίας της περιοχής. Η καλλιέργεια της ποικιλίας Ξινόμαυρο, η παραγωγή κρασιών ανωτέρας ποιότητας σε συνδυασμό με το μικροκλίμα της περιοχής και τον υδάτινό όγκο της, συνέβαλαν στην ανάπτυξη αυτού του κλάδου. Από το αρχείο της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Φλώρινας δίνεται ενδεικτικά για την περιοχή αυτή, η εξέλιξη της ίδρυσης των οينوποιείων στον επόμενο πίνακα.

Πίνακας 12. Η Εξέλιξη ίδρυσης οινοποιητικών μονάδων στην ΠΕ Φλώρινας

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
1986	1
1996	2
2006	13
2016	19
2023	16

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Φλώρινας

Από τον πίνακα 12 διαπιστώνεται ότι στην περιοχή της ΠΕ Φλώρινας το 1986 υπήρχε ένα και μοναδικό οινοποιείο. Με την ανάπτυξη της καλλιέργειας της αμπέλου και την εγκατάσταση νέων ποικιλιών, παρατηρείται δύο δεκαετίες αργότερα η εμφάνιση δεκατριών οινοποιείων τα οποία συνεχώς αυξάνονται. Από το αρχείο των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειακών Ενοτήτων της Δυτικής Μακεδονίας προκύπτει ότι το έτος 2023 τα οινοποιεία είναι 33, ένας αριθμός αρκετά ικανοποιητικός για το μέγεθος της αμπελουργικής έκτασης της περιοχής.

Επίσης από το αρχείο της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας της ΠΕ Φλώρινας δίνεται ενδεικτικά οι εξαγωγές των οινοποιείων της ΠΕ Φλώρινας για το χρονικό διάστημα 2012-2015.

Πίνακας 13. Οι Εξαγωγές των οινοποιείων της ΠΕ Φλώρινας την περίοδο 2012-2015.

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΞΑΓΟΜΕΝΟΥ ΟΙΝΟΥ ΣΕ ΛΙΤΡΑ
2012	162	102.330
2013	183	105.042
2014	199	123.183
2015	225	155.372

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Φλώρινας

Στον πίνακα 13 παρατηρείται ότι υπάρχει μια αυξητική τάση της εξαγωγικής δραστηριότητας των οινοποιείων της περιοχής. Μέσα σε τέσσερα χρόνια αυξήθηκε η εξαγόμενη ποσότητα οίνου κατά 53.000 λίτρα που αντιστοιχεί σε 70.666 φιάλες οίνου. Αριθμοί που αποδεικνύουν ότι το ελληνικό κρασί έχει ανοδική πορεία στην παγκόσμια αγορά.

4.2 Η συμβολή του αμπελοοινικού κλάδου στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής

Κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας, η καλλιέργεια της αμπέλου αποτελεί μια δυναμική καλλιέργεια η οποία προσφέρει σημαντική απασχόληση σε εκατοντάδες οικογένειες ενώ το σημαντικότερο είναι ότι το σύνολο της παραγωγής απορροφάται από τα οινοποιεία της περιοχής και όχι μόνο.

Η οινοπαραγωγή αποτελεί και αυτή με τη σειρά της ένα σημαντικό μέρος του γεωργικού τομέα και θα μπορούσε να στηριχτεί μια αγροτική μεταρρύθμιση που θα είναι σχετική με την παραγωγή κρασιού (Townsend, et al., 1998).

Στην περιοχή όπως αναφέρθηκε δραστηριοποιούνται 33 οινοποιητικές επιχειρήσεις, ένας αριθμός πολύ σημαντικός δεδομένου του πληθυσμού, της αμπελουργικής έκτασης και της σταφυλικής παραγωγής της περιοχής. Τόσο οι 27 οινοποιητικές μονάδες οι οποίες διαθέτουν και τις αντίστοιχες κτιριακές υποδομές όσο και οι υπόλοιπες οι οποίες οινοποιούν σε μισθωμένους χώρους, συμβάλουν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Χιλιάδες άτομα απασχολούνται στα οινοποιεία, ως εργάτες γης, ως εργάτες στην παραγωγική γραμμή, υπάλληλοι στα λογιστήρια των οινοποιείων αλλά και εξειδικευμένοι υπάλληλοι στην προώθηση και εμπορία του οίνου.

Το τελευταίο διάστημα, κυρίως μέσω της προβολής από τηλεοπτικές εκπομπές, σημαντική τάση αποτελεί το ενδιαφέρον για την τοπική κουζίνα σε συνδυασμό πάντα με το κρασί. Σημαντικός αριθμός τουριστών επισκέπτονται την περιοχή προκειμένου να την γνωρίσουν τόσο γαστρονομικά όσο και οινικά. Με αυτόν τον

τρόπο ο οινoturισμός έχει ευεργετικές επιπτώσεις στην οικονομία της περιοχής αυξάνονται τα έσοδα των καταστημάτων, των εστιατορίων και των ξενοδοχείων, τα οποία επίσης με την σειρά τους απασχολούν χιλιάδες υπαλλήλους.

4.3 Ο οινoturισμός στη Δυτική Μακεδονία

Παράλληλα με την ανάπτυξη του οινοποιητικού κλάδου, τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει και αναπτύσσεται στην περιοχή και ο οινoturισμός, ο οποίος συνιστά μια ανερχόμενη ειδική μορφή τουρισμού (Αλεμπάκη, 2017). Συγκεκριμένα, ο οινoturισμός ορίζεται ως *«ειδική μορφή τουρισμού που περιλαμβάνει την παροχή υπηρεσιών φιλοξενίας, αναψυχής, επιμόρφωσης ή πολιτισμού με κεντρικό άξονα τον οίνο»* (Αλεμπάκη, 2012, σελ. 16).

Όλο και περισσότερα οινοποιεία της Δυτικής Μακεδονίας εμπλέκονται με αυτή την δραστηριότητα, είτε παρέχοντας απλή γευσιγνωσία, είτε εμπλουτίζοντας την προσφερόμενη εμπειρία και με άλλες υπηρεσίες ή προϊόντα. Οι υποδομές που έχουν δημιουργηθεί για την υποδοχή και τη φιλοξενία επισκεπτών στα οινοποιεία αυξάνονται συνεχώς κατά την τελευταία δεκαετία (αίθουσες γευσιγνωσίας, χώροι ξενάγησης, ειδικές εκδηλώσεις). Το προσφερόμενο οινoturιστικό προϊόν συνήθως περιλαμβάνει γευσιγνωσία οίνων που παράγονται στο οινοποιείο σε συνδυασμό με άλλα τοπικά εδέσματα της περιοχής. Σε κάποιες περιπτώσεις, παρέχεται ξενάγηση, εκτός από τους χώρους του οινοποιείου, και στον αμπελώνα, είτε από τον ίδιο τον οινοποιό είτε από άτομα που έχουν προσληφθεί ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό.

Ο οινoturισμός δείχνει να επιλέγεται από τους επισκέπτες της περιοχής σε συνδυασμό με άλλες ειδικές μορφές τουρισμού, όπως ο γαστρονομικός τουρισμός, ο οικοτουρισμός, ο τουρισμός παρατήρησης άγριας ζωής, κτλ.

Αυτό που επίσης έχει εντοπιστεί είναι η δημιουργία Δρόμων Κρασιού από οινοποιεία τα οποία αποτελούν μέλη της Περιφερειακής Ένωσης Οينوπαραγωγών του Αμπελώνα της Βορείου Ελλάδος (Οίνοι Βορείου Ελλάδος, winemakersofnorthgreece.gr). Οι Δρόμοι αυτοί αποτελούν μια εκδρομική πρόταση προς τον επισκέπτη να ακολουθήσει μια σειρά από σημεία ενδιαφέροντος σε επιλεγμένα σημεία της ζώνης: ειδικότερα, εκτός από

επισκέψιμα οινοποιεία - μέλη των οινικών διαδρομών, η «Διαδρομή των Λιμνών» περιλαμβάνει και άλλα σημεία ενδιαφέροντος, ήτοι, εστιατόρια, ξενώνες, καταστήματα διάθεσης τοπικών προϊόντων, υπαίθριες δραστηριότητες κτλ.

Σήμερα, τα οινοποιεία-μέλη της Διαδρομής των Λιμνών είναι τέσσερα: το Κτήμα Βογιατζή και το Κτήμα Δύο Φίλοι στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, το Κτήμα Στεργίου στην ΠΕ Καστοριάς και το Κτήμα Άλφα στην ΠΕ Φλώρινας. Η Διαδρομή των Λιμνών έχει αφετηρία την αμπελουργική ζώνη ΠΟΠ Αμύνταιο, η οποία περιβάλλεται από τις λίμνες Βεγορίτιδας και Πετρών, το Νυμφαίο, την πόλη της Φλώρινας και τον Εθνικό Δρυμό των Πρεσπών, συνεχίζει στην πόλη της Καστοριάς, την ορεινή περιοχή του Γράμμου και από εκεί στα αρχοντικά της Σιάτιστας και στους αμπελώνες του Βελβεντού δίπλα στη λίμνη του Πολυφύτου. Στο τέλος της διαδρομής βρίσκεται ο Εθνικός Δρυμός Βάλια Κάλντα της περιοχής των Γρεβενών (Κίτση, 2019).

Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι το 2019 στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας υπήρχαν 20 ενεργά οινοποιεία, από τα οποία τα 14 οινοποιεία είναι επισκέψιμα. Εξ αυτών, έξι οινοποιεία βρίσκονται στην ΠΕ Φλώρινας, δύο στην ΠΕ Καστοριάς και έξι στην ΠΕ Κοζάνης. Όλα τα οινοποιεία διαθέτουν χώρους υποδοχής, αίθουσες γευσιγνωσίας ενώ το παλαιότερο επισκέψιμο οινοποιείο της περιοχής είναι συνεταιριστικό του Αμυνταίου (ΑΣΕΠΑ) που λειτουργεί από το έτος 1959 (Κίτση, 2019).

Εκτός από την Περιφερειακή Ένωση Οινοπαραγωγών, η οποία ιδρύθηκε το 1993 με στόχο, μεταξύ άλλων, και την οινοτουριστική ανάπτυξη, έχει συσταθεί και το δίκτυο Αμύνταιον Οίνος από το έτος 2008, το οποίο περιλαμβάνει οινοποιεία της Δυτικής Μακεδονίας. Οι σκοποί ίδρυσης της Αμύνταιον Οίνος εστιάζονται, αρχικά στη μελέτη της ποικιλίας Ξινόμαυρο καθώς και στην προώθηση άλλων ποικιλιών, στη συμμετοχή σε προγράμματα προώθησης οίνων, στη διοργάνωση εκστρατειών ενημέρωσης και συνεδρίων και στη στήριξη της ανάπτυξης με γνώμονα την διαφύλαξη του περιβάλλοντος (amyndeonoenos.gr, 2024). Στο δίκτυο σήμερα συμμετέχουν 10 οινοποιεία τα οποία, μεταξύ των στόχων τους, εντάσσουν και την ανάπτυξη του οινοτουρισμού (amyndeonoenos.gr, 2024).

Δευτερογενή αποτελέσματα αναφορικά με το προφίλ του επισκέπτη στα

οινοποιεία της Μακεδονίας καταδεικνύουν ότι ο επισκέπτης του οινοτουρισμού στα οινοποιεία της περιοχής είναι κατά κύριο λόγο άντρας μέσης ηλικίας υψηλού μορφωτικού επιπέδου και εισοδήματος που επισκέπτεται τα οινοποιεία και τους αμπελώνες της περιοχής υποκινούμενος πρωτίστως από την επιθυμία του να δοκιμάσει τα τοπικά κρασιά όπως και να απολαύσει το τοπίο που διαμορφώνουν οι αμπελώνες της περιοχής (Αλεμπάκη, 2012; Alebaki & Iakovidou, 2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

5.1 Κοινή Αγροτική Πολιτική

Προκειμένου να διαμορφωθεί μια ενοποιημένη γεωργική πολιτική σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεσπίστηκε ένα σύνολο νόμων που σχετίζονται με τη γεωργία και αποτέλεσε την Κοινή Αγροτική Πολιτική. Ο σκοπός της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής είναι:

- Να παρέχει ασφαλή και υψηλής ποιότητα τρόφιμα σε προσιτές τιμές στους πολίτες της ΕΕ
- Να εξασφαλίζει δίκαιο βιοτικό επίπεδο για τους γεωργούς
- Να διαφυλάσσει τους φυσικούς πόρους και την προστασία του περιβάλλοντος

Πρόκειται για μια δυναμική πολιτική, η οποία, μέσω διαδοχικών μεταρρυθμίσεων, έχει προσαρμοστεί στις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ευρωπαϊκή γεωργία.

Μεταξύ των προκλήσεων αυτών περιλαμβάνονται:

- η εξασφάλιση επισιτιστικής ασφάλειας για όλους τους ευρωπαίους πολίτες
- η αντιμετώπιση των διακυμάνσεων στην παγκόσμια αγορά και της αστάθειας των τιμών
- η διατήρηση ακμαζουσών αγροτικών περιοχών σε ολόκληρη την ΕΕ
- η χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων με βιωσιμότερο τρόπο
- η συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής (consilium.europa.eu, 2023)

5.1.1. Νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023-2027

Το κάθε κράτος μέλος, με γνώμονα τις τοπικές συνθήκες και τις ανάγκες, έχει τη δυνατότητα να καταρτίζει στρατηγικά σχέδια τα οποία ορίζουν πως θα χρησιμοποιούν τα γεωργικά κονδύλια. Στην Ελλάδα έχει οριστεί το Στρατηγικό σχέδιο για την περίοδο 2023-2027 σύμφωνα με το οποίο το νέο παραγωγικό μοντέλο συμβάλλει σε ένα δίκαιο εισόδημα το οποίο παρέχει στον καταναλωτή υγιεινά και ασφαλή τρόφιμα, βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα και είναι προσαρμοσμένο ώστε να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Η υιοθέτηση πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον με στόχο τη μείωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος της γεωργίας αποτελούν επιτακτική ανάγκη.

Το στρατηγικό σχέδιο της περιόδου 2023-2027 αποβλέπει πρωτίστως στη διασφάλιση βιώσιμων εισοδημάτων για τους αγρότες, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, και την ενίσχυση του οικονομικού ιστού των αγροτικών περιοχών, ώστε με αυτόν τον τρόπο να επιτυγχάνονται οι περιβαλλοντικοί και οι κλιματικοί στόχοι τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η επίτευξη των στόχων της Νέας ΚΑΠ πραγματοποιείται μέσα από κάποιες παρεμβάσεις όπως είναι αρχικά η οικονομική ενίσχυση σύμφωνα με κάποια κριτήρια τα οποία θα οδηγήσουν στη δικαιότερη και αποτελεσματικότερη κατανομή των παρεχόμενων ενισχύσεων στους παραγωγούς. Με αυτόν τον τρόπο θα επιτευχθεί η βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και θα εξασφαλιστεί η διατροφική επάρκεια, η διατήρηση της παραγωγικής διαδικασίας και θα διασφαλιστεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή της χώρας.

Δεύτερος στόχος και εξίσου σημαντικός είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, για το λόγο αυτό χορηγούνται χρηματοδοτικές ενισχύσεις για την επίτευξη επενδύσεων τόσο στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όσο και στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας των αγροτικών προϊόντων. Ο ειδικός στόχος της βελτίωσης της θέσης των γεωργών στην αλυσίδα αξίας μπορεί να επιτευχθεί μέσω της δημιουργίας συλλογικών

σχημάτων όπως είναι οι οργανώσεις και οι ομάδες παραγωγών. Μέσα από αυτές τις ομάδες οι γεωργοί μπορούν να ανταποκριθούν πιο εύκολα στις απαιτήσεις της αγοράς, να μειώσουν το κόστος παραγωγής, να αυξήσουν τον όγκο της παραγόμενης ποσότητας των προϊόντων, να οδηγήσουν την παραγωγή τους σε τυποποίηση και να αναζητήσουν νέες αγορές.

Με την κλιματική αλλαγή που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια δεν θα μπορούσε παρά η Νέα ΚΑΠ να συμβάλλει στην επίτευξη περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων. Τόσο ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής, όσο η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και η προστασία της βιοποικιλότητας αποτελούν τρεις βασικούς στόχους του Στρατηγικού σχεδίου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα λεγόμενα «οικολογικά σχήματα» τα οποία είναι ετήσια γεωργο-περιβαλλοντικά προγράμματα όπου μπορούν να συμμετέχουν οι παραγωγοί. Η χρήση ανθεκτικών ειδών και ποικιλιών στην κλιματική αλλαγή, η εφαρμογή μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, η διατήρηση καλλιεργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες, η ενίσχυση των παραγωγών για την εφαρμογή μεθόδων γεωργίας ακριβείας με τη χρήση καινοτόμων εργαλείων προκειμένου να διαχειρίζονται τις εισροές στο περιβάλλον και πολλά άλλα αποτελούν τα λεγόμενα οικολογικά σχήματα.

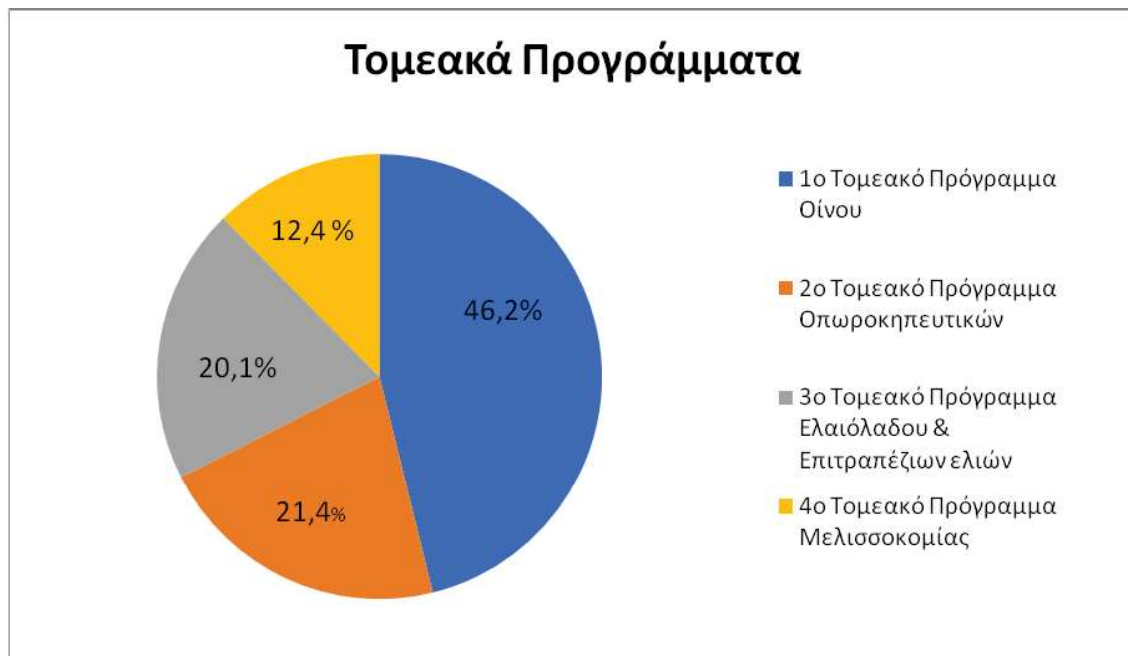
Επίσης επενδύσεις που αποσκοπούν στην εξοικονόμηση του νερού, τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών δικτύων, την κατασκευή ταμιευτήρων, την εξοικονόμηση της ενέργειας αλλά και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αποτελούν δράσεις που εξυπηρετούν στην επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Με τη χρήση προγραμμάτων όπως της βιολογικής καλλιέργειας, με την εφαρμογή των «οικολογικών σχημάτων», με την εφαρμογή παρεμβάσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της ευζωίας των ζώων, τον περιορισμό των αντιβιοτικών, της λίπανσης και των φυτοφαρμάκων, εξυπηρετούνται οι στόχοι της παραγωγής υγιεινών και υψηλής διατροφικής αξίας προϊόντων.

Τέλος η παροχή κατάλληλων προγραμμάτων εκπαίδευσης σε σύγχρονες τεχνολογίες τόσο των γεωργών όσο και των συμβούλων συμβάλλει σημαντικά

στην προώθηση της καινοτομίας και στη βελτίωση της παραγωγικότητας στον αγροτικό τομέα.

Σύμφωνα με το Στρατηγικό σχέδιο της νέας ΚΑΠ η χρηματοδοτική κατανομή (Κοινοτική συμμετοχή) των τεσσάρων βασικών τύπων Παρεμβάσεων των Τομεακών Προγραμμάτων φαίνεται στο επόμενο διάγραμμα. Από το σχήμα προκύπτει ότι στο Τομεακό Πρόγραμμα του Οίνου θα απορροφηθεί το μεγαλύτερο ποσοστό των οικονομικών ενισχύσεων που αντιστοιχεί στο ποσό των 92,12 εκατομμυρίων ευρώ. (Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027)

Σχήμα 5. Χρηματοδοτική κατανομή των βασικών τύπων Παρεμβάσεων των Τομεακών Προγραμμάτων του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023-2027. Πηγή: Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2023-2027, ΥΠΑΑΤ.

5.2 Προγράμματα στήριξης και δράσεις στον αμπελοοινικό τομέα της Νέα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027

Στο στρατηγικό σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής όπως αυτό εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την νέα προγραμματική περίοδο 2023-2027, έχουν εγκριθεί προγράμματα που αφορούν τον τομεακό πρόγραμμα οίνου. Από την τελευταία εικόνα στην οποία καταγράφεται η Χρηματοδοτική κατανομή των Παρεμβάσεων των Τομεακών Προγραμμάτων, συμπεραίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό ίσο με το 46,2% αφορά τα προγράμματα Οίνου τα οποία συμπεριλαμβάνουν τις εξής παρεμβάσεις:

- Αναδιάρθρωση και Μετατροπή Αμπελώνων
- Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία στις αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις οινοπαραγωγής
- Πρώιμη συγκομιδή
- Ενημέρωση για την υπεύθυνη κατανάλωση οίνων και το ενωσιακό καθεστώς των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων
- Προώθηση οίνων σε τρίτες χώρες
- Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία με στόχο την ενίσχυση της βιωσιμότητας της οινοπαραγωγής

(Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027)

5.2.1 Αναδιάρθρωση και Μετατροπή Αμπελώνων

«Στόχος της Παρέμβασης είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των αμπελουργικών εκμεταλλεύσεων μέσω της ποιοτικής αναβάθμισης του αμπελουργικού δυναμικού, της εγκατάστασης ποικιλιών αμπέλου με αυξημένο εμπορικό ενδιαφέρον, της εισαγωγής σύγχρονων καλλιεργητικών τεχνικών και της διαφύλαξης και προστασίας του περιβάλλοντος.»

Αναλυτικότερα η παρέμβαση εξυπηρετεί τους παρακάτω στρατηγικούς στόχους:

- α) αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών οίνων, μέσω της ποιοτικής βελτίωσής τους.
- β) προσαρμογή των αμπελώνων στις μεταβολές που επιφέρει η κλιματική αλλαγή.
- γ) συμμετοχή και παραμονή νεότερου ηλικιακά ανθρώπινου δυναμικού στον αμπελοοινικό τομέα.
- δ) στήριξη των κοινωνικά και περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών, όπως οι νησιωτικές περιοχές, με στόχο τη διατήρηση του περιβάλλοντος και της αισθητικής αξίας του αγροτικού τοπίου.
- ε) στήριξη μικρών και μεσαίων εκμεταλλεύσεων, ώστε αυτές να διατηρηθούν ή να καταστούν οικονομικά βιώσιμες.

Η παρέμβαση καλύπτει μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες δράσεις:

- α) την ποικιλιακή μετατροπή των αμπελώνων, συμπεριλαμβανομένου και του επανεμβολιασμού,
- β) την μετεγκατάσταση των αμπελώνων,
- γ) τις βελτιώσεις των τεχνικών διαχείρισης των αμπελώνων που συνδέονται με το στόχο της Παρέμβασης.

Επιλέξιμοι Δικαιούχοι

Δικαιούχοι της στήριξης του προγράμματος αναδιάρθρωσης και μετατροπής αμπελώνων είναι Φυσικά ή Νομικά πρόσωπα, Ομάδες και Οργανώσεις Παραγωγών, που καλλιεργούν οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπέλου και η έδρα της εκμετάλλευσής τους δύναται να βρίσκεται σε οποιαδήποτε χώρα της Ε.Ε. (ΥΑ 3138/329916/27-10-2023 ΦΕΚ 6310/Β'/6-11-2023)

Το διαθέσιμο ποσό για την ενίσχυση της Παρέμβασης, ο μέσος όρος των εκταρίων που θα ενισχυθούν και η μέση ετήσια κατανομή του προϋπολογισμού φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 14.

Πίνακας 8. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά - Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Αναδιάρθρωσης και Μετατροπής Αμπελώνων.

Προβλεπόμενο μοναδιαίο ποσό	Οικονομικό έτος	2023	2024	2025	2026	2027	Σύνολο για την περίοδο 2023-2027
ΜΚ2-58.1-1-Αριθμός εκταρίων από την εφαρμογή αναδιάρθρωσης και μετατροπής των αμπελώνων	Προβλεπόμενο μοναδιαίο ποσό (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)	14.230	14.230	14.230	14.230	14.230	
	0.36 (μονάδα : Εκτάρια)	2,67	592,41	592,41	592,41	592,41	
	Ετήσια ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)	38.000	8.430.000	8.430.000	8.430.000	8.430.000	33.758.000

Πηγή: Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2023-2027, ΥΠΑΑΤ.

5.2.2 Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία στις αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις οινοπαραγωγής

Η Παρέμβαση των επενδύσεων των επιχειρήσεων αφορά επενδύσεις σε εγκαταστάσεις μεταποίησης, σε υποδομές οινοποίησης, σε τεχνολογίες αιχμής, στη βελτίωση της ποιότητας του παραγόμενου οίνου και στο marketing των οινικών προϊόντων.

Η Παρέμβαση εφαρμόζεται στο σύνολο της χώρας, με στρατηγικούς στόχους:

- α) Την βελτίωση της εμπορίας και της ποιοτικής αναβάθμισης των παραγόμενων προϊόντων με αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικότητας.
- β) Τη οικονομική στήριξη μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, ώστε αυτές να καταφέρουν να διατηρηθούν και να αναπτυχθούν.

γ) Την ενίσχυση συλλογικών δομών όπως των Συνεταιρισμών, Οργανώσεων, Ομάδων παραγωγών, Ενώσεων οινοπαραγωγών, Διεπαγγελματικής Ένωσης.

Η επίτευξη αυτών των στόχων βοηθάει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και στη βελτίωση της θέσης του παραγωγού στην αξιακή αλυσίδα. (Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027).

Το διαθέσιμο ποσό για την ενίσχυση της Παρέμβασης, ο μέσος όρος των σχεδίων που θα ενισχυθούν, το ποσό της ενίσχυσης ανά επενδυτικό σχέδιο και η μέση ετήσια κατανομή του προϋπολογισμού φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 15.

Πίνακας 9. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά-Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Επενδυτικών σχεδίων σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία στις αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις οινοπαραγωγής.

Προβλεπόμενο μοναδιαίο ποσό	Οικονομικό έτος	2023	2024	2025	2026	2027	Σύνολο για την περίοδο 2023-2027
ΜΚ2-58.2-1-Αριθμός επενδυτικών σχεδίων σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία στις αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις οινοπαραγωγής	Προβλεπόμεν ο μοναδιαίο ποσό (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	
	Ο.36 (μονάδα : Εκτάρια)	17,00	75,00	75,00	75,00	75,00	
	Ετήσια ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)	1.362.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	25.362.000

Πηγή: Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2023-2027, ΥΠΑΑΤ.

5.2.3 Πρώιμη Συγκομιδή

Ως «πρώιμη συγκομιδή νοείται η πλήρης συγκομιδή μη ώριμων και μη εμπορεύσιμων προϊόντων σε μια δεδομένη περιοχή τα οποία δεν έχουν αλλοιωθεί πριν από την πρώιμη συγκομιδή». Η απομάκρυνση του μη ώριμου προϊόντος εφαρμόζεται προτού αυτό φτάσει σε εμπορεύσιμο στάδιο και φυσικά πολύ πριν αρχίσει η κανονική συγκομιδή. Οι παρεμβάσεις πρώιμης συγκομιδής δεν ταυτίζονται με τον πράσινο τρύγο κατά τον οποίο στόχος είναι η μείωση της παραγωγής προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερης ποιότητας σταφύλια. Αντίθετα απομακρύνεται το 100% της αναμενόμενης παραγωγής του προϊόντος σε ένα δεδομένο αμπελοτεμάχιο. (Άρθρο 17 του Καν. (ΕΕ) 2022/126).

Ειδικοί στόχοι της παρέμβασης είναι:

- Η αποκατάσταση ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στην αμπελοοινική αγορά της Ένωσης και αποφυγή των κρίσεων στην αγορά.
- Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των παραγωγών στις διακυμάνσεις της αγοράς.
- Διασφάλιση εισοδήματος για τους αμπελουργούς και οινοποιούς της Ένωσης.

Οι μεταβολές της ζήτησης των αμπελοοινικών προϊόντων επηρεάζουν σημαντικά τις τιμές των σταφυλιών. Η πρόσφατη πανδημία οδήγησε στην πτώση της ζήτησης των οινικών προϊόντων μιας και ο κλάδος της εστίασης είναι άμεσα συνδεδεμένος με την κατανάλωση οίνου. Προκειμένου να επιτευχθεί εξισορρόπηση προσφοράς και ζήτησης εφαρμόζεται η πράσινη συγκομιδή που εξασφαλίζει την διατήρηση του γεωργικού εισοδήματος.

Επιλέξιμες δράσεις είναι η χειρωνακτική ή η μηχανική απομάκρυνση των σταφυλιών που δεν έχουν ακόμη ωριμάσει, σε ολόκληρα αμπελοτεμάχια ή στο σύνολο της αμπελοοινικής εκμετάλλευσης και με την προϋπόθεση ότι καμία ποσότητα προϊόντος δεν θα παραμείνει στον αμπελώνα ώστε η παραγωγή του να είναι μηδενική.

Η εθνική ενίσχυση στη χρηματοδότηση του προγράμματος είναι μηδενική. (Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027)

Το διαθέσιμο ποσό για την ενίσχυση της Παρέμβασης, ο μέσος όρος των εκταρίων που θα ενισχυθούν, το ποσό της ενίσχυσης ανά εκτάριο και ανά έτος καθώς και η μέση ετήσια κατανομή του προϋπολογισμού φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 16.

Πίνακας 10. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά- Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Πρώιμης Συγκομιδής.

Προβλεπόμενο μοναδιαίο ποσό	Οικονομικό έτος	2023	2024	2025	2026	2027	Σύνολο για την περίοδο 2023-2027
ΜΚ2-58.3-1- Αριθμός εκταρίων όπου εφαρμόζεται το μέτρο της πρώιμης συγκομιδής	Προβλεπόμεν ο μοναδιαίο ποσό (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	
	0,36 (μονάδα : Εκτάρια)	200,00	400,00	400,00	400,00	400,00	
	Ετήσια ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)	500.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	4.500.000

Πηγή: Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2023-2027, ΥΓΑΑΤ.

5.2.4 Ενημέρωση για την υπεύθυνη κατανάλωση οίνων και το ενωσιακό καθεστώς των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων

Η εν λόγω παρέμβαση αφορά ενημερωτικές δράσεις για τους οίνους που παράγονται εντός της Ευρωπαϊκής ζώνης και έχουν κύριο στόχο την υπεύθυνη κατανάλωση οίνων καθώς και την προώθηση συστημάτων ποιότητας της Ένωσης που καλύπτουν τις ονομασίες προέλευσης και τις γεωγραφικές ενδείξεις.

Ειδικότερα οι δράσεις αφορούν στη:

- Στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου να καταστούν βιώσιμες καθώς και την επίτευξη ανθεκτικότητας του γεωργικού τομέα σε ολόκληρη την Ένωση. Με αυτό τον τρόπο πετυχαίνεται η ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας και της γεωργικής ποικιλότητας, καθώς η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας της γεωργικής παραγωγής στην Ένωση.
- Χρήση εργαλείων πολιτικής για την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας με μεγαλύτερη εστίαση σε προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, σε σύγχρονες υποδομές, σε νέες τεχνολογίες καθώς και στη συνεχή κατάρτιση των διαχειριστών εκμεταλλεύσεων.
- Βελτίωση και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των γεωργών και αύξηση της διαφάνειας της αγοράς προκειμένου να ενισχύσει τη θέση των γεωργών.
- Βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας στις απαιτήσεις της κοινωνίας όσον αφορά τα τρόφιμα και την υγεία, για ασφαλή τρόφιμα με υψηλή θρεπτική αξία και ποιότητα τα οποία παράγονται με βιώσιμο τρόπο και βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων και καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής στη ζωοτεχνία.

Οι βασικές επιλέξιμες δράσεις της Παρέμβασης είναι οι ακόλουθες:

Ενημερωτικές εκστρατείες.

α) στο γενικό και εξειδικευμένο τύπο,

β) στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο,

γ) στο διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

δ) σε σχολεία και ινστιτούτα

ε) μέσω οπτικοακουστικού, εντύπου ή άλλου υλικού, όπως φυλλάδια, αφίσες, DVD, gadget.

Συμμετοχή σε εκδηλώσεις όπως σεμινάρια γευσιγνωσίας και εκθέσεις κρασιών.

α) Ενοικίαση χώρων ή περιπτέρων ιδίως για εκθέσεις, παρουσιάσεις και γευσιγνωσίες

β) Ενοικίαση ή αγορά απαραίτητου εξοπλισμού

γ) Ενοικίαση οθονών και άλλων ηχοσυστημάτων

δ) Προβολή οπτικοακουστικού υλικού

- ε) Αγορά, μεταφορά οίνου και υλικών (όπως έντυπα)
- στ) Γεύματα και δείπνα
- ζ) Ταξίδια προσκεκλημένων, όπως δημοσιογράφοι, ειδικοί, στον τόπο διεξαγωγής των εκδηλώσεων
- η) Ταξίδια εισαγωγέων, ως προσκεκλημένων, στον τόπο διεξαγωγής των εκδηλώσεων. (Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027)

Το διαθέσιμο ποσό για την ενίσχυση της Παρέμβασης, ο μέσος όρος των δράσεων που θα ενισχυθούν, το ποσό της ενίσχυσης και η μέση ετήσια κατανομή του προϋπολογισμού φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 17.

Πίνακας 17. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά- Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Ενημέρωση και ενθάρρυνση για την υπεύθυνη κατανάλωση οίνου ή την προώθηση συστημάτων ποιότητας που καλύπτουν τις ονομασίες προέλευσης και τις γεωγραφικές ενδείξεις.

Προβλεπόμενο μοναδιαίο ποσό	Οικονομικό έτος	2023	2024	2025	2026	2027	Σύνολο για την περίοδο 2023-2027
MK2-58.4-1-Αριθμός δράσεων για ενημέρωση και ενθάρρυνση για την υπεύθυνη κατανάλωση οίνου ή την προώθηση συστημάτων ποιότητας που καλύπτουν τις ονομασίες προέλευσης και τις γεωγραφικές ενδείξεις	Προβλεπόμεν ο μοναδιαίο ποσό (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)		100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	
	0,36 (μονάδα : Εκτάρια)		13	14	14	14	
	Ετήσια ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)		1.300.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	5.500.000

5.2.5 Προώθηση οίνων σε Τρίτες Χώρες

Η συγκεκριμένη παρέμβαση περιλαμβάνει επιλέξιμες δράσεις για την προώθηση των οίνων, όπως:

Προώθηση και διαφήμιση στα μέσα ενημέρωσης καθώς και δημόσιες σχέσεις.

Αναλυτικά περιλαμβάνονται οι εξής ενέργειες:

- α) Διαφήμιση στον τύπο τόσο στον γενικό όσο και στον εξειδικευμένο,
- β) Διαφήμιση στα τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά μέσα,
- γ) χρήση του διαδικτύου για διαφήμιση και πληροφόρηση, καθώς και χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, δημιουργία ή ανανέωση ιστοσελίδας,
- δ) Δελτία τύπου που αφορούν την διεξαγωγή εκδηλώσεων στην τηλεόραση, στον τύπο, στο διαδίκτυο, στο ραδιόφωνο.
- ε) Podcasts.

Άλλες δράσεις όπως η συμμετοχή σε εκδηλώσεις όπως γευσιγνωσίες οίνου, παρουσιάσεις σε σημεία πώλησης, συμμετοχή σε εκθέσεις, συναντήσεις με αγοραστές, γεύματα/δείπνα με εμπειρογνώμονες, ταξίδια στην Ελλάδα σε περιοχές παραγωγής των προς προώθηση οίνων.

Ενημερωτικές εκστρατείες μέσω διαφημιστικού ή προωθητικού υλικού, όπως φυλλάδια, αφίσες, δελτία τύπου, ενημερωτικό υλικό, DVD, gadget.

Μελέτες νέων αγορών και αξιολόγησης.

Επιλέξιμοι δικαιούχοι αυτής της παρέμβασης είναι είτε ως μεμονωμένοι είτε ως οργάνωση ή μέλη αυτής που δεν διαθέτουν παράνομες αμπελουργικές εκτάσεις, δεν έχουν επιδοτηθεί για τις ίδιες δράσεις, για το ίδιο προϊόν, στις ίδιες αγορές της ίδιας τρίτης χώρας και το πρόγραμμα προώθησης τους δεν αφορά σε οριοθετημένη περιοχή για οίνους ΠΟΠ/ΠΓΕ για τους οποίους έχει υποβληθεί συλλογικό πρόγραμμα προώθησης τους για την ίδια τρίτη χώρα. (Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027)

Το διαθέσιμο ποσό για την ενίσχυση της Παρέμβασης, ο μέσος όρος των δράσεων που θα ενισχυθούν, το ποσό της ενίσχυσης και η μέση ετήσια κατανομή του προϋπολογισμού φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 18.

Πίνακας 18. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά -Χρηματοδοτικός πίνακας με εκροές για το πρόγραμμα Ενημέρωση και ενθάρρυνση για την προώθηση οίνων σε τρίτες χώρες.

Προβλεπόμενο μοναδιαίο ποσό	Οικονομικό έτος	2023	2024	2025	2026	2027	Σύνολο για την περίοδο 2023-2027
ΜΚ2-58.5-1 Αριθμός δράσεων για την προώθηση οίνων σε Τρίτες Χώρες	Προβλεπόμεν ο μοναδιαίο ποσό (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)		147.059,00	147.059,00	147.059,00	147.059,00	
	0,36 (μονάδα : Εκτάρια)		14	34	34	34	
	Ετήσια ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)		2.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	17.000.000

Πηγή: Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2023-2027, ΥΠΑΑΤ.

5.2.6 Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία με στόχο την ενίσχυση της βιωσιμότητας της οινοπαραγωγής

Η εν λόγω παρέμβαση σχετίζεται με τις ενισχύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία με κύριο στόχο την βιωσιμότητα της οινοπαραγωγής μέσω της βελτίωσης της διαχείρισης των υδάτων, της μείωσης των παραγόμενων αποβλήτων αλλά και της διαχείρισης των αποβλήτων. Κύρια επιδίωξη είναι η

εξοικονόμηση ενέργειας καθώς και η χρήση ενέργειας μέσω Ανανεώσιμων πηγών.

Δικαιούχοι αυτής της στήριξης είναι οι οινοποιητικές επιχειρήσεις, οι οργανώσεις οινοπαραγωγών και οι επαγγελματικές οργανώσεις.

Οι κυριότερες επενδύσεις αφορούν στην αγορά εξοπλισμού και υποδομών σχετικές με την παραγωγή ενέργεια από ΑΠΕ ή βιομάζα, με τον περιορισμό της κατανάλωσης των υδάτων, την εξοικονόμηση της ενέργειας. Επίσης οι παρεμβάσεις αποβλέπουν στην αξιοποίηση των υποπροϊόντων και τέλος στη μείωση των εισροών κατά την παραγωγική διαδικασία αλλά και κατά τη μεταποίηση των παραγόμενων προϊόντων.

Το διαθέσιμο ποσό για την ενίσχυση της Παρέμβασης, ο μέσος όρος των δράσεων που θα ενισχυθούν, το ποσό της ενίσχυσης και η μέση ετήσια κατανομή του προϋπολογισμού φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 19.

Πίνακας 19. Προβλεπόμενα μοναδιαία ποσά - Χρηματοδοτικός πίνακας ενημέρωση και ενθάρρυνση για το πρόγραμμα Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία με στόχο την ενίσχυση της βιωσιμότητας της οινοπαραγωγής.

Προβλεπόμενο μοναδιαίο ποσό	Οικονομικό έτος	2023	2024	2025	2026	2027	Σύνολο για την περίοδο 2023-2027
MK2-58.6-1 Αριθμός επενδυτικών σχεδίων σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία για την βελτίωση της βιωσιμότητας της οινοπαραγωγής	Προβλεπόμενο μοναδιαίο ποσό (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	
	0.36 (μονάδα : Εκτάρια)	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	
	Ετήσια ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια (συνολική δαπάνη της Ένωσης σε EUR)	1.200.000,00	1.200.000,00	1.200.000,00	1.200.000,00	1.200.000,00	6.000.000,00

Πηγή: Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2023-2027, ΥΠΑΑΤ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατά τη διερεύνηση που πραγματοποιήθηκε σχετικά με την εξέλιξη της αμπελουργίας και την εμφάνιση των οινοποιείων στη Δυτ. Μακεδονία προέκυψαν διάφορες διαπιστώσεις. Αρχικά, ο αμπελώνας της περιοχής συνεχώς αυξάνεται στρεμματικά και παράλληλα εμπλουτίζεται με νέες ποικιλίες κυρίως ξενικές οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο οινικό ενδιαφέρον. Σε ότι αφορά τις οινοποιητικές μονάδες της περιοχής, την τελευταία δεκαπενταετία αυξήθηκαν σημαντικά σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Σήμερα δραστηριοποιούνται στις τέσσερις περιφερειακές ενότητες 33 οινοποιεία και εμφιαλώνονται περίπου 6.626.000 φιάλες κρασιών των 0,75 λίτρων, ετησίως.

Το ενδιαφέρον της κοινωνίας για το αμπέλι και το κρασί παραμένει αμείωτο θεωρώντας τον αμπελώνα άξονα ανάπτυξης της περιοχής. Είναι αλήθεια ότι η αμπελουργία αποτελεί πλέον για την Δυτ. Μακεδονία μια δυναμικά ανερχόμενη καλλιέργεια και τα οινοποιεία συμβάλλουν θετικά στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Με την κατάλληλη επιστημονική καθοδήγηση σε ότι αφορά στην καλλιέργεια της αμπέλου, στην επιλογή κατάλληλης ποικιλίας, στην εφαρμογή κατάλληλων καλλιεργητικών φροντίδων, στην εφαρμογή βιολογικών κανόνων αλλά γενικότερα μεθόδων με μικρότερο αποτύπωμα άνθρακα στο περιβάλλον, είναι δυνατόν να αναπτυχθεί ακόμη περισσότερο η αμπελουργία στη Δυτική Μακεδονία. Παράλληλα με την δημιουργία νέων οινοποιείων τα οποία μέσα από τη συμμετοχή τους στους «Δρόμους του κρασιού», σε διάφορους διεθνείς διαγωνισμούς, επιτυγχάνεται η προβολή και η προώθηση των οινικών προϊόντων και κατ' επέκταση της περιοχής.

Πολύ σημαντική είναι η στήριξη που παρέχεται μέσα από την νέα ΚΑΠ στον τομέα του οίνου όπου τα ποσά της ενίσχυσης είναι πολύ υψηλά. Με την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων παρέχεται η δυνατότητα στους αμπελουργούς και στους οινοποιούς να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί, να αποκτούν βιώσιμες εκμεταλλεύσεις, να βελτιώσουν τη θέση τους στην αξιακή αλυσίδα των παραγόμενων προϊόντων και τέλος να προστατεύσουν το φυσικό περιβάλλον και να διαφυλάξουν τους φυσικούς πόρους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A) ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αλεμπάκη, Μ. (2012). Διερεύνηση παραγόντων που διαμορφώνουν την ανάπτυξη του οινικού τουρισμού. Διδακτορική Διατριβή, Τομέας Αγροτικής Οικονομίας, Τμήμα Γεωπονίας, Σχολή Γεωπονίας, Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, ΑΠΘ

Αλεμπάκη Μ. & Ιωαννίδης, Δ. . (2018). Χωρικά σχήματα οργάνωσης και αναπτυξιακές διαστάσεις του οινοτουρισμού στην Ελλάδα. Πρακτικά 20ού Επιστημονικού Συνεδρίου του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων, Αθήνα, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Καλλιθέα, 4-5/06/2018.

Δημηλάκος Σ., Οινολογία και τεχνολογία ποτών, Αθήνα, 1988

Κίτση Α. (2019). Νομικές και Αναπτυξιακές διαστάσεις του Τουρισμού Υπαίθρου: Η περίπτωση του Οινοτουρισμού, Διπλωματική εργασία, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΔΤΕ), ΕΑΠ, Πάτρα.

Μερκουρόπουλος Γ., Μπατιάνης Ε., Αργυρίου Α., (2013), Βιοποικιλότητα αμπέλου στη Δυτική Μακεδονία, *Γενικά, Ποικιλίες*, 2-3.

Ρούφας Κοσμάς, 2017, Λειτουργία οινοποιείου με χρήση ΑΠΕ στο οροπέδιο Αμυνταίου με στόχο την αειφορική διαχείριση και μειωμένη κατανάλωση ενέργειας, Θεσσαλονίκη

Τσακίρης Α., Ελληνική Οινογνωσία, Εκδόσεις Ψυχάλου, Αθήνα, 2010

Τσιώρας Αθανάσιος, 2023, Κοινή Αγροτική Πολιτική – Η εφαρμογή της Νέα ΚΑΠ στην Περιφέρεια της Θεσσαλίας, Λάρισα

B) ΞΕΝΗ

Alebaki, M. & Iakovidou, O. (2010). Segmenting the Greek wine tourism market using a motivational approach. *New Medit*, 9(4): 31-40.

Bravo-Ureta, B. E., Moreira, V. H., Troncoso, J. L. & Wall, A., 2020.

Plot-level technical efficiency accounting for farm - level effects: Evidence from Chilean wine grape producers. *Agricultural Economics*, Wiley, 17 July, pp. 811-824.

Jiao, W. et al., n.d. *Estimating Technical Efficiency of Chinese Table Grape Wholesalers*, Portsmouth: University of Portsmouth, UK.

Khan, N., Fahad, S., Naushad, M. & Faisal, S., n.d. *Grape production critical review in the world*, s.l.: University of Agriculture Peshawar.

Khoshroo, A., Mulwa, R., Emrouznejad, A. & Arabi, B., 2013. A non - parametric Data Envelopmnet Analyisiis approach for improving energy efficiency of grape production. *Energy*, Elsevier, 27 October, pp. 189-194.

Moreira, V. H., Troncoso, J. L. & Bravo-Ureta, B. E., 2011. Technical efficiency for a sample of Chilean wine grape producers: A stochastic production frontier analysis. *Agricultural Economics*, Agraria, 21 June, pp. 321-329.

Santos, M., Rodrfiguez , X. A. & Marta-Costa, A., 2021. Productive efficiency of wine grape producers in the North of Portugal. *Wine Economics and Policy*, pp. 3-14.

Sapardani, E., Melfou, K., Chatzitheodoridis, F. & Kontogeorgos, A., 2023. Technical and Scale Efficiency of Farms Producing Grapes for Wine. *Knowledge E*, 1 February, pp. 102-118.

Tian, D. et al., 2016. Environmental Efficiency of Chinese Open-Field Grape production: An Evaluation Using Data Envelopment Analysis and Spatial Autocorrelation. *Sustainability*, MDPI, 30 November, pp. 1-13.

Townsend, R., Kirsten, J. & Vink, N., 1998. Farm size, productivity and returns to scale in agriculture revisited: a case study of wine producers in South Africa. *Agricultural Economics*, Elsevier, pp. 175-180.

Urso, A., Timpanaro, G., Caracciolo, F. & Cembalo, L., 2017. Efficiency analysis of Italian wine producers. ScienceDirect, Elsevier, 6 December, pp. 3-12.

Γ) ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Αμπέλι, <https://el.wikipedia.org/wiki/αμπέλι> (προσπελάστηκε: 29/02/2024)

Αμύνταιον Οίνος, http://www.amyndeonoenos.gr/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=41&Itemid=117&lang=el,
(προσπελάστηκε: 7/03/2024)

Γεωγραφία, Κλίμα,
https://el.wikipedia.org/wiki/Περιφέρεια_Δυτικής_Μακεδονίας (προσπελάστηκε: 22/9/2023)

Γηγενείς ποικιλίες, <https://winesofgreece.org/el/winepedia/εξερεύνησε-περισσότερα/άγνωστες-γηγενείς-ελληνικές-ποικιλί/> (προσπελάστηκε: 17/10/2023)

Διεθνής Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου,
<https://www.oiv.int/what-we-do/global-report?oiv> (προσπελάστηκε: 29/02/2024)

Έρευνα αμπελουργικών εκμεταλλεύσεων, ΕΛΣΤΑΤ,
<https://www.statistics.gr/documents/20181/cab58447-e3d7-f808-e1c4-b55c32699920>, (προσπελάστηκε: 29/02/2024)

Κανονισμός (ΕΕ) 2022/126
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32022R0126>,
(προσπελάστηκε: 15/12/2023)

Κατηγορίες Οίνων, <https://winesofgreece.org/el/articles/κατηγορίες-οίνων/>,
(προσπελάστηκε: 17/10/2023)

Κοινή Αγροτική Πολιτική, <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/cap-introduction/#what>, (προσπελάστηκε: 12/11/2023)

Οινοποιείο ΑΣΕΠΑ, <http://www.amyntaswines.gr>, (προσπελάστηκε: 4/11/2023)

Οινοποιείο Βεγορίτις ΑΕ, <https://vegoritis.com>, (προσπελάστηκε: 4/11/2023)

Οινοποιείο Διαμαντής Δ. - Παπαγεωργίου Γ., Σιάτιστα ΙΚΕ,

https://www.facebook.com/MagoutesVineyard?locale=el_GR , (προσπελάστηκε: 15/12/2023)

<https://www.visitwestmacedonia.gr/οινοποιείο-μαγκουτες/> (προσπελάστηκε: 15/12/2023)

Οινοποιείο Δύο φίλοι, <https://diofilli.gr> (προσπελάστηκε: 15/12/2023)

Οινοποιείο Καμκούτης, <https://kamkoutis.gr> (προσπελάστηκε: 15/12/2023)

Οινοποιείο Κτήμα Άλφα, <https://alpha-estate.com>, (προσπελάστηκε: 4/11/2023)

Οινοποιείο Κτήμα Βογιατζή, <https://www.redcreative.gr/el/projects/ktima-vogiatzi> (προσπελάστηκε: 15/12/2023)

Οινοποιείο Κτήμα Βογιατζή, <https://winesofgreece.org/el/wineries/ktima-voyatzi/> (προσπελάστηκε: 15/12/2023)

Οινοποιείο Κτήμα Δημόπουλου, <https://dimopoulosestate.gr>, (προσπελάστηκε: 4/11/2023)

Οινοποιείο Κτήμα Magel, <https://maggel.gr>, (προσπελάστηκε: 4/11/2023)

Οινοποιείο Κτήμα Πάντου, <http://ktima-pantou.gr>, (προσπελάστηκε: 4/11/2023)

Οινοποιείο Κτήμα Στεργίου, <https://www.visitwestmacedonia.gr/κτήμα-στεργίου-καστοριά/> (προσπελάστηκε: 4/11/2023)

Οινοποιείο Κυρ Γιάννη, <https://kiryianni.gr/el/heritage/history-people/>, (προσπελάστηκε: 22/12/2023)

Οινοποιοί Βορείου Ελλάδος, <https://winemakersofnorthgreece.gr/> (προσπελάστηκε: 7/03/2024)

Όινος Άσπρη Πέτρα, Κτήμα Στεργίου, <https://www.mycava.gr/gr/stergiou-aspri-petra-2022-mycava.html> (προσπελάστηκε: 22/1/2024)

Όινος Κοντή Καρυδιά, Κτήμα Δημόπουλου, <https://dimopoulosestate.gr/konti-karidia.html> (προσπελάστηκε: 22/1/2024)

Όινος Λιαστός, Οινοποιείο Νάκος, <http://nakoswinery.gr/product/liasto-wines> (προσπελάστηκε: 22/01/2024)

Όινος Ξινόμαυρο Βεγορίτις ΑΕ, <https://vegoritis.com/product/ξινόμαυρο->

[ποπ-αμύνταιο-ερυθρός-ξηρός-2-2/](#) (προσπελάστηκε: 22/1/2024)

Οίνος Παράγγα Κυρ-Γιάννη, <https://www.houseofwine.gr/how/paragka-leykos.html> (προσπελάστηκε: 22/1/2024)

Οίνος ΠΟΠ Αφρώδες Ροζέ, ΑΣΕΠΑ,
<http://www.amyntaswines.gr/component/tags/tag/4-afrodis> (προσπελάστηκε: 22/01/2024)

Οίνος Τσαπουρνάκος, Κτήμα Βογιατζή,
<https://www.houseofwine.gr/how/ktima-vogiatzi-tsapournakos.html>
(προσπελάστηκε: 22/1/2024)

Οίνος Alpha One, Κτήμα Άλφα, <https://bestwines.gr/shop/κρασιά/κόκκινα-κρασιά/κτήμα-άλφα-one-750ml/> (προσπελάστηκε: 22/1/2024)

Οίνος Sauvignon Blanc Κτήμα Πάντου, <https://ktima-pantou.gr/sauvignon-blanc/> (προσπελάστηκε: 22/1/2024)

Οίνος Sauvignon Blanc Κτήμα Πάντου,
https://www.oenosco.com/el/products/inopiio-pantou-sauvignon-blanc-2022?gad_source=1&gclid=EAlaIQobChMIjqV8k9uvhAMVrqhoCR2aqqfgEAQYAiABEGKmh_D_BwE (προσπελάστηκε: 22/1/2024)

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Κλίμα <https://www.pdm.gov.gr/enimerosi-ependyton/ydatinoi-poroi/klima/> (προσπελάστηκε: 22/9/2023)

ΠΟΠ Αμύνταιον, <https://winesofgreece.org/el/pdo/ποπ-αμύνταιο/>,
(προσπελάστηκε: 17/10/2023)

Στατιστική Υπηρεσία,
<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SPG06/2012> (προσπελάστηκε: 29/02/2024)

Συνοπτικό κείμενο Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023-2027,
http://www.agrotikianaptixi.gr/sites/default/files/synoptiko_keimeno_egkekrimenoy_ss_kap_2023-2027.pdf, (προσπελάστηκε: 19/12/2023)

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, www.minagric.gr
(προσπελάστηκε: 30/9/2023)

Υπουργική Απόφαση Προγράμματος Αναδιάρθρωσης Αμπελώνων,

ΥΠΑΑΤ,

https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Ampeli/fek6310_61123_ya3138.pdf, (προσπελάστηκε: 15/12/2023)

Food and Agriculture Organization of the United Nations,
<https://www.fao.org/faostat/en/#compare>, (προσπελάστηκε: 28/02/2024)

Δ) ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ελλάδας 2023-2027,
ΥΠΑΑΤ

ΥΑ 2919/95506/13-09-2017 (ΦΕΚ 3276 /B/18-09-2017) «Ταξινόμηση
οινοποιήσιμων ποικιλιών αμπέλου και ποικιλιών σταφιδοποιΐας»

ΥΑ για ΠΓΕ Γρεβενών, ΦΕΚ 609/B/21-9-1990, ΦΕΚ 941/B/28-07-2000,
ΦΕΚ 1006/10-8-2000

ΥΑ για ΠΓΕ Καστοριάς, ΦΕΚ 1436/B/29-09-2006, ΦΕΚ 1605/B/11-08-2008

ΥΑ για ΠΓΕ Κοζάνης, ΦΕΚ 1086/B/11-06-2008

ΥΑ για ΠΓΕ Βελβεντού, ΦΕΚ 1179/B/25-09-2000, ΦΕΚ 2817/B/13-12-2011

ΥΑ για ΠΓΕ Σιάτιστας, ΦΕΚ 41/B/4-2-1993, ΦΕΚ 1436/B/29-09-2006,
ΦΕΚ 1609/B/12-08-2008

ΥΑ για ΠΓΕ Φλώρινας, ΦΕΚ 657/23-05-2000, ΦΕΚ 1609/B/12-08-2008

ΥΑ 3138/329916/27-10-2023 ΦΕΚ 6310/B'/6-11-2023, Αναδιάρθρωση και
Μετατροπή Αμπελώνων.

Ε) ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα Εξώφυλλου, <https://www.olivemagazine.gr/oinopneumatodi/krasi-oinopneumatodi/pos-to-klima-epidra-sto-klima/> (προσπελάστηκε: 12/2/2024)

